

SLOVENSKI

izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL "Naš tisk" - Direktor: Rudi Janžura - Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiska tiskarna "Slov. poročevalca" - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-524 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II, telefon 23-522 do 23-528 - Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-836, za ljubljanske naročnike 20-163, za zunanje 21-832 - Poštne predaje 29 - Tekoči račun Narodne banke 601-Te-163 - Mesečna naročnina 200 din

Poročevalac

DRUGA IZDAJA

Poglabljanje gospodarskega sodelovanja med FLRJ in ZDA

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta FLRJ Svetozar Vukmanovič pri ameriškem ministru za zunanje zadeve Dullesu - Po razgovoru je bil prvi delovni sestanek jugoslovanske in ameriške delegacije o poglabljanju gospodarskega sodelovanja

Washington, 13. nov. - (Tanjug) - Ameriški minister za zunanje zadeve John Foster Dulles je sprejel večeraj podpredsednika zveznega izvršnega sveta FLRJ Svetozara Vukmanoviča in se z njim razgovarjal pol ure. V spremstvu Svetozara Vukmanoviča je bil jugoslovanski veleposlanik v ZDA Leo Mates. Od ameriške strani so bili navzoči

Svetozar Vukmanovič

vodja ameriške uprave za poslovanje s tujino Harold Stassen, državni podsekretar za zunanje zadeve Herbert Hoover mlajši in pomočnika za zunanje zadeve Murphey in Merchant. Ta obisk pomeni začetek razgovorov o poglabljanju gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in ZDA.

Takoj po obisku se je začel prvi delovni setanek. Poleg Svetozara Vukmanoviča sta

Edvard Kardelj sprejel zastopnike Turistične zveze

Beograd, 13. nov. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je sprejel davi zastopstvo Turistične zveze Jugoslavije s predsednikom dr. Marjanom Brecljem na čelu, ki mu je obrazložilo ukrepe potrebe za povečanje in moderniziranje gostinskih podjetij. Turistična zveza bo predložila zveznemu izvršnemu svetu predlog za izdelavo pravnih predpisov, ki naj bi ureli nekatera zadeva na polju turizma, zlasti z inozemstvom. Prav tako je bilo izraženo mnenje, da je treba okrepiti vlogo Turistične zveze Jugoslavije na ta način, da bi stopili vanjo tudi zastopniki ustreznih državnih organov in družbenih organizacij ter se izpopolnili dosedanj statut te organizacije. Sestanek je prisotnoval tudi sekretar zveznega izvršnega sveta Veljko Zekovič.

Vrnitev delegacije JLA iz Aten

Beograd, 13. nov. (Tanjug). Danes se je s posebnim letalom vrnila iz Aten delegacija Jugoslovanske ljudske armade, ki je sodelovala na konferenci predstavnikov generalnih štabov držav Balkanske zveze. Po prihodu v Beograd je vodja delegacije generalni podpolkovnik Ljubo Vučković izjavil novinarjem, da so potekali razgovori o vprašanjih, o katerih so razpravljali, v duhu razumevanja in prijateljstva. Zlasti je pohvalil gostiljube in prisrčnost, ki ju je uživala delegacija v Grčiji.

Na zemunskem letališču so delegacijo sprejeli generalna podpolkovnika Ivan Rukavina in Božo Lazarevič ter podpolkovnik Ranko Pavela. Od grške strani je bil navzoč namestnik vojaškega odposlanca major Sotiri. - Z Jugoslovanske delegacije je prispejal v Beograd tudi grški vojaški odposlanec v Beogradu podpolkovnik Korinas.

VREME

Vremenska napoved za nedeljo: Pretežno oblačno vreme, v južni Sloveniji nagibenje k manjšim padavinam. Temperatura ponoči od 2 do 6, na Primorskem do 8, čez dan med 8 in 16 stopinj Celzija.

bila na sestanku tudi člana delegacije Stanislav Kopčok in Kiro Gligorov. Ameriško vladno so zastopali Harold Stassen, Herbert Hoover ml., Robert Murphey in drugi pooblaščenici States Departmenta ter uprave za poslovanje s tujino.

Na prvem delovnem sestanku so govorili o razvoju jugoslovanskega gospodarstva in problemih, ki so se pojavili kot posledica njegovega stal-

Zgodovinski dogodek v življenju Organizacije združenih narodov

New York, 13. nov. - Med večerašnjim razpravo o miro-ljubni uporabi atomske energije v političnem odboru Generalne skupščine OZN je govoril tudi jugoslovanski delegat dr. Jože Brilej, ki je poudaril, da debata o atomski energiji ne pomeni samo začetek novega obdobja splošnega razvoja, temveč tudi zgodovinski dogodek v življenju OZN, ki bo vlogo te organizacije kot organizatorja mednarodnega sodelovanja in miru samo povečal. Ze v začetku svojega govora pa je dejal, da

Brzjavka švedskega kralja

Beograd, 13. nov. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od švedskega kralja Gustava Adolfa VI. brzjavko, v kateri se zahvaljuje za čestitke ob državnem prazniku Švedske in izraža najboljšo željo za dobro Jugoslovanskih narodov.

Diplomatski stiki med Grčijo in Romunijo

Atene, 13. nov. (AFP). Grška vlada je izrazila pripravljenost privoliti na predlog romunske vlade, da bi začeli pogajanja o navezavi diplomatskih stikov. Grčija je postavila pogoj, da Romunija povrne škodo grškim državljanom, katerih premoženje v Romuniji je pod državno upravo.

Gospodarska pogajanja s Francijo

Beograd, 13. nov. Bržkone ob koncu novembra se bodo v Parizu začela gospodarska pogajanja med Francijo in Jugoslavijo, na katerih bodo razpravljali o povečanju blagovne izmenjave kakor tudi o finančnih zadevah, ki so pomembne za obe državi.

Slovenska gospodarsko kulturna zveza v Trstu

V njej je združenih že 28 društev

Trst, 13. nov. (Tanjug). Na sestanku, ki ga je imel sinoči aktiv Osvobodilne fronte za Trst, so sporočili, da je do pred dvema dnevnoma pristopilo k Slovenski gospodarsko-kulturni zvezi 28 raznih slovenskih društev in organizacij s skupno 3.000 aktivnimi člani.

Povabilo za ustanovitev Slov. gospodarsko-kulturne zveze, ki ga je pred kratkim poslal iniciativni odbor, sestavljen iz zastopnikov Slovensko-hrvatske prosvetne zveze, Kmetijske zveze in Gospodarskega združenja, je vzbudil, kakor so ugotovili na sestanku, močan odmev med slovenskim prebivalstvom Trsta in okolice. Namen zveze, katere pravila so že pripravljena, je braniti pravice vseh tujakšnjih Slovencev kot široka organizacija, ki bo odprta slehernemu,

Zastopstvo Ljudske mladine Jugoslavije bo obiskovalo Izrael

Zagreb, 13. nov. Zastopstvo Ljudske mladine Jugoslavije bo odpotovalo ob koncu meseca v Izrael, da vrne obisk tamošnje socialistične mladine, katere zastopniki so se prejšnji mesec mudili v naši državi. V Izraelu bo ostalo približno dva tedna.

nega napredka, ter o nadaljnjem poglabljanju gospodarskega sodelovanja med prijateljskima državama. Razgovori se bodo nadaljevali v ponedeljek, verjetno pa tudi v torek in sredo. Tukajšnji diplomatski krogi z zanimanjem spremljajo te razgovore.

Ko se bo vodja jugoslovanske delegacije Svetozar Vukmanovič še dvakrat sešel z Dullesom, ga bo v sredo sprejel predsednik Eisenhower. Po končanih razgovorih bodo člani jugoslovanske delegacije porabili dva dneva za ogled ameriških kmetijskih ustanov, nato pa se bodo čez London vrnili v domovino. Jugoslovanska delegacija bo odpotovala iz New Yorka verjetno 22. novembra.

Edvard Kardelj sprejel zastopnike Stalne konference mest

Beograd, 13. nov. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je sprejel opoldne zastopnike Stalne konference mest s predsednikom Večeslavom Holjevcom na čelu, ki so mu poročali o sklepih letne skupščine Stalne konference mest ob koncu oktobra v Skoplju, zlasti pa o problematiki stanovanjske graditve, ki je bila ena izmed glavnih točk razpravljanja v Skoplju. V razgovoru je bil obravnavan tudi predlog, naj se stanovanjski komisiji pri Stalni konferenci mest dajo večja pooblastila, da bi lahko predlagala konkretne predloge, da bi se razširilo področje njenega dela in da bi se uvedel tak kreditni sistem, ki bo pripomogel k nadaljnjemu razvijanju in usmerjanju stanovanjske graditve v naši državi.

Odlikovani graditelji tovarne aluminija v Kidričevem

Beograd, 13. nov. Z odločbo predsednika republike so odlikovani za posebno požrtvovalno delo pri graditvi tovarne glinice in aluminija v Kidričevem in za prizadevanja v socialistični graditvi naše države: z redom dela II. stopnje Stane Blajak in Franjo Grünfeld, z redom dela III. stopnje Stane Tonej, Marjan Berič, Mirko Golob, Milan Gregorič, Janez Kostanjevec, Rudi Majcen, Anton Kolok, Ivan Lajh, Jože Segula in Stane Cerne, s kolajno dela pa Ferdo Zalar, Avgust Skrlja, Albin Tomš, Ivan Jakopin, Maks Mele, Ljubo Komej, Alojz Vnuk, Ivan Elšner, Maks Javobložnik in Zvonko Kostanjevec.

Agrema za novega poljskega veleposlanika

Beograd, 13. nov. (Tanjug) - Predsednik republike je dal agremo za novega poljskega veleposlanika v Beogradu Henryka Grochulskiego.

Spoznal sem neposredno demokracijo ...

Indijski socialistični voditelj o sodelovanju Indije z Jugoslavijo

New Delhi, 13. nov. (Tanjug). Indijski socialistični prvak in ugledni javni delavec Ačarija Narendra Dev je izjavil, da pripisuje sodelovanju med Jugoslavijo in Indijo velik pomen. »Ti dve državi, je nato dejal, »imata precej podobne probleme in jugoslovanske izkušnje bodo zelo dragocene za nas«.

V intervjuju bombajskemu dopisniku indijske agencije PTI je Dev govoril o svojem potovanju po Evropi in posebej o svojih vtisih iz Jugoslavije ter dejal:

»V Jugoslaviji sem spoznal

neposredno demokracijo, za katero je značilen decentralizirani politični in gospodarski sistem. Delavski sveti uspešno upravljajo podjetja. Navdu-

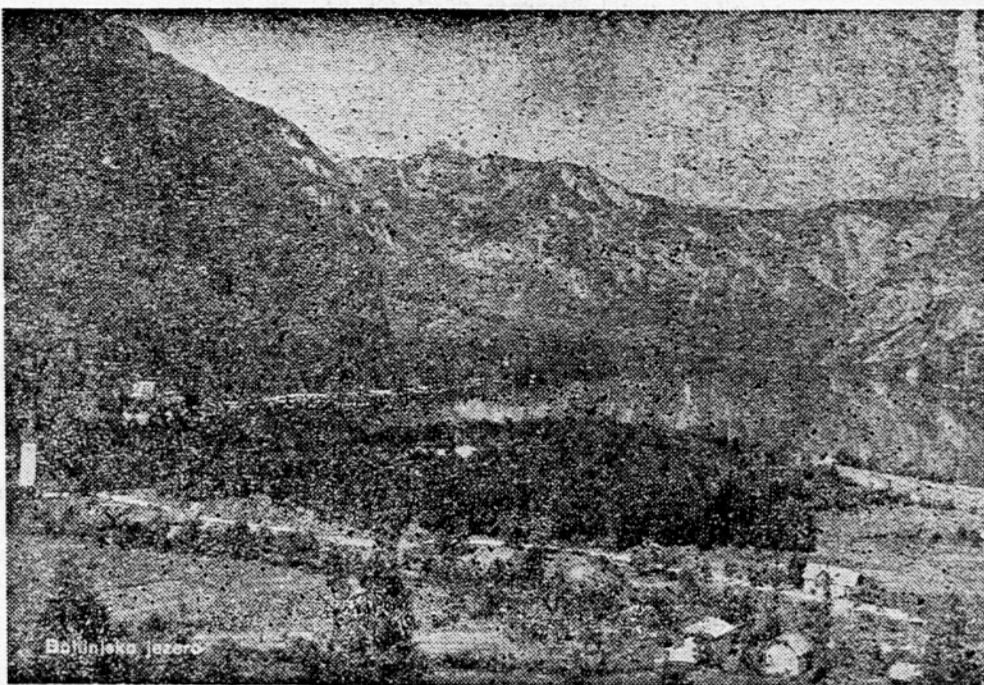
»Izvestija« o sklepih pariške konference

Moskva, 13. nov. (AFP) - Casopis »Izvestija« piše, da Sovjetska zveza ne bo privolila na izvedbo sklepov, sprejetih na pariški konferenci. Ko razglablja o stališču zahodnih držav, da se ne bodo pogajale s Sovjetsko zvezo, dokler ne bodo ratificirani pariški sporazumi, piše časopis, da samo sistem kolektivne varnosti, ki ga je predlagala Sovjetska zveza, lahko ustvari potrebne pogoje za združitve Nemčije. Upanje, ki se opira na ponovno oboževanje Zahodne Nemčije, je zgrajeno na pesku. Po mnenju časopisa tudi druge države ne bodo zadovoljne z nastajanjem vojaške skupine v Evropi, v katero bi se vključil oživiljeni Wehrmacht, in ne bodo stale križem rok. Na koncu pravi, da je ustanavljanje te skupine zarota ter val veliko odgovornost na tiste, ki v njej sodelujejo.

Proslava 10-letnice osvoboditve Skoplja

Skoplje, 13. nov. Davi je imel mestni ljudski odbor slavnostno sejo, ki so ji prisotnovali tudi predsednik Narodnega saborja Makedonije Lazar Koliševski, član republiškega izvršnega sveta Risto Džunov, generalmajor Stanko Jelačin in mnogi ljudski poslanci zvezne in republiške ljudske skupščine, starši padlih borcev in zastopniki delovnih kolektivov, množičnih in družbenih organizacij.

O desetletnih uspehih v Industrijski in komunalni graditvi ter v prosvetni in zdravstveni delavnosti Skoplja je ob tej priliki govoril predsednik Ljudske odbora Vasil Djorgov, ki je poudaril, da je bilo po osvoboditvi investiranih za graditve industrijskih objektov, stanovanj, šol in objektov za zdrav-

Bohinj s jezerom - krasota naše Gorenjske

IZ SKUPSCINSKEGA ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVO

Kakšne naj bodo dolžnosti državljanov do javnega tožilstva

(Od našega beograjskega dopisnika)

Beograd, 13. nov. Odbor za organizacijo oblasti in upravo je popoldne konical proučeval drugega pogovja načrta zakona o javnem tožilstvu, ki obravnava splošne pristojnosti in pooblastila javnemu tožilstvu.

Odbor je potem začel razpravljati o določbah tretjega poglavja, ki govori o organizaciji in delu javnega tožilstva. Ker obravnavajo določbe tega poglavja vprašanja, ki so v naši praksi v glavnem že

preiščena, delo odbora sedaj hitreje napreduje.

Kako naj se pravno določi odnos državnih organov, ustanov, gospodarskih in družbenih organizacij ter državljanov do dela javnega tožilstva, je bilo vprašanje, ki je prevladovalo v današnji razpravi odbora za organizacijo oblasti in upravo o načrtu zakona o javnem tožilstvu.

Člen 14. načrta zakona določa, da so državni organi dolžni nuditi pravno pomoč javnemu tožilstvu. Na zahtevo javnega tožilstva so po tem členu načrta zakona državni organi, ustanove, gospodarske in družbene organizacije dolžne dati javnemu tožilstvu obvestila in podatke, ki so mu potrebni v njegovem delu. Kar pa zadeva posameznike, določa načrt zakona, da so javni tožilci pooblašteni, da pri izvajanju svojih pravic in dolžnosti sprejemajo od državljanov predloge, izjave in obvestila.

Razprava je pokazala, da se člani odbora strinjajo s formulacijami 14. člena načrta zakona, razen glede odnosov med javnim tožilstvom in državljanji. Bilo je postavljeno vprašanje, ali so državljanji primorani ali ne, dati zahtevano izjavo javnemu tožilstvu.

Poverjenik zveznega izvršnega sveta dr. Jovan Djordjevič je bil mnenja, da je večina naših državljanov vedno pripravljena dati javnemu tožilstvu izjavo, ki ga zanima, in da zato ni potrebno, da se v zakonu o javnem tožilstvu določijo, da morajo dati tako izjavo.

Ljudski poslanec Rato Dugonjič pa je bil mnenja, da bi zakon o javnem tožilstvu moral določati, da so državljanji dolžni dati javnemu tožilstvu zahtevano izjavo, in sicer pod pretjno kazni. Tovariš Dugonjič je dejal, da se strinja s tem, da so zavedni državljanji

vedno pripravljeni dati javnemu tožilstvu zaželeno izjavo, da pa bi zaradi določenega, čeprav majhnega odstotka državljanov, ki se zaradi politične zaostlosti, nezavednosti ali pa nepismenosti ne zavedajo svoje dolžnosti kot državljanji socialistične države, moral obstajati predpis, ki bi pod pretjno kazni zadoščeval vsakogar, da mora dati javnemu tožilstvu zahtevano izjavo.

Stališče ljudskega poslanca Dugonjiča in nekaterih drugih poslancev ni prevladovalo v razpravi, posebno še, ker so mu veljavni zakonskih predpisih državljanji že tako dolžni dati preiskovalnim organom zahtevane informacije in je nepotrebno, da se državljanji za to zadolžujejo tudi glede javnega tožilstva. Odbor je na koncu razprave zavzel stališče, da naj se odnos med državljanji in javnim tožilstvom določi v načrtu zakona tako, da bo javni tožilec dolžan sprejemati predloge in obvestila državljanov, da pa ne bo tudi pooblaščen, da od njih zahteva izjave. Odbor nadaljuje delo.

Delo zakonodajnega zbora zveznega zbora

Beograd, 13. nov. Zakonodajni odbor zveznega zbora je dopoldne začel proučevati načrt zakona o vojaških sodiščih, ki je, kakor je znano, odbor za organizacijo oblasti in upravo že proučil.

Kakor je sporočil predsednik zakonodajnega odbora zveznega zbora dr. Makso Snuderl, bo odbor v ponedeljek popoldne skupno z zakonodajnim odborom zbora proučeval razpravljati o predlogu resolucije o zakonih, ki niso več v veljavi. O tej resoluciji bosta odbora razpravljala na podlagi poročila odbora zakonodajnega odbora zveznega zbora, ki je proučil vprašanje, kateri zakoni so izgubili veljavo.

Oba zakonodajna odbora zvezne ljudske skupščine bosta proučila tudi amandmaje zveznega izvršnega sveta na predlog zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev.

Dve leti koksarne v Lukavcu

Lukavca, 13. nov. (Tanjug) - Dne 13. novembra 1952., torej pred dvema leti, je koksarna v Lukavcu proizvela prvi koks v Jugoslaviji. Od takrat pa do danes je dala koksarna okrog 600.000 ton koks odlične kakovosti.

Ta pomembni dogodek je proslavil danes kolektiv koksarne s posebno slavnostjo. Udeležili so se je med drugimi član zveznega izvršnega sveta Franjo Leskošek, ljudski poslanec Vlado Segrt, član CK ZKJ Pašaga Mandžić in večje število gostov, predstavnikov metalurških podjetij in delovnih kolektivov tuzlanskega bazena. Popoldne je bila v tovarniškem domu slovesna akademija.

Beograd, 13. nov. Z odločbo predsednika republike so odlikovani za posebno požrtvovalno delo pri graditvi koksarne »Boris Kidrič« v Lukavcu in za prizadevanja v socialistični graditvi naše države: z redom dela II. stopnje ing. Bogdan Jovanović, ing. Slavko Baum, ing. Djordje Janković, ing. Dragoljub Beatovič, Tomaž Lebnič-

Koroški pevci na turneji po Sloveniji

Ravne, 13. nov. - Združeni pevski zbori zamejskih Korošcev iz Smihela, Kotmare vas, Hodiš, Zelezne Kaple ter drugih vasi iz Koroške, vključeni v Koroško prosvetno zvezo v Celovcu, so imeli danes prvi nastop na turneji po Sloveniji v obsejnem Dravogradu. Nastopil je moški pevski zbor, v katerem je okoli 70 pevcev, pod vodstvom znanega pevovodje in skladatelja Pavla Kernjaka. Dvorana v Dravogradu je bila polna, kar je priznanje koroških pevcev. Izvajali so koroške narodne pesmi, za katere so želi navdušeno odobravanje. Pevce je

v imenu občinstva pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora Dravograda, predsednik delavsko-prosvetnega društva »Svoboda« pa jim je podaril v spomin sliko Dravograda. Pionirka iz Dravograda je izročila pevovodji Kernjaku sopek rdečih nageljnov. Za prisrčen sprejem se je zahvalil predstavnikom ljudske oblasti ter delavskih svetov iz Dravograda predstavnik Koroške prosvetne zveze iz Celovca. Iz Dravograda so koroški pevci nadaljevali pot v Ruše, kjer so nastopili že zvečer, potem pa so sledili nastop v Kidričevem in Mariboru.

RAZPRAVE O KOMUNAH SO TUDI

na Dolenjskem vedno bolj živahne

Dokler je prevladovalo mišljenje, da je treba za ustanovitev komun najprej ustvariti materialno osnovo...

neje. Ne manjka pa seveda tudi napačnih tolmačenj o vlogi in pomenu komun v naši skupnosti.

V novomeskem okraju so začeli sedaj resneje razpravljati o komunah na predložitelnih sestankih SZDL ter na zborih volivcev.

Stanovanjska skupnost „Center“ v Mariboru in njeni problemi

V šestih mesecih popravljenih več hiš kot v zadnjih letih

Stanovanjske skupnosti v Mariboru niso bile postavljene pred lahke naloge. Pomanjkanje stanovanj in skromna sredstva za vzdrževanje obstoječih stanovanjskih hiš...

vzdrževanje hiš skrbela se nekdanja Uprava nepremičnin. Seveda se steka sedaj od po- višane najemnine v sklade za vzdrževanje hiš...

jemnin krijejo izdatke za najnujnejša vzdrževalna dela. Vendar so čisto nujno potrebna takojšnja sredstva tudi takim hišnim svetom, ki s svojo najem- nino ne morejo kriti popravil.

2300 nakazil za popravila Vzdrževanje hiš v Mariboru terja razmeroma več sredstev kot n. pr. v Ljubljani in drugih središčih.

Hišni sveti so danes dobro poučeni, s kakšnimi sredstvi razpolagajo. Glede na višino svojega računa v banki določajo prednost popravil.

Razen tekočih nujnih popravil pripravljata Stanovanjska skupnost „Center“ obnovno prečelji, ki resno kazijo estetsko lice glavnih ulic kot so Partizanska, Glavni trg, Kopališka in druge.

Razgovor z dr. Cucchijem

Predstavnik italijanske Zveze neodvisnih socialistov o svojem obisku v Sloveniji

Ljubljana, 13. nov. Predstavnik Italijanske Zveze neodvisnih socialistov dr. Aldo Cucchi, ki je že nekaj dni na obisku v Sloveniji, je imel danes dopoldne na povabilo Društva novinarjev Slovenije v prostorih novinarskega kluba tiskovno konferenco, na kateri je odgovarjal na razna vprašanja o vtihih njegovega bivanja v Sloveniji in o problemih socialističnega gibanja v Italiji.

boru itd., da se je razgovarjal s člani delavskih svetov, kar vse je napravilo najmanj petdeset vtisov. Obiskal je tudi Reko, kjer si je ogledal ladjedelnico, Italijanske šole in druge italijanske ustanove. V stikih z italijanskim prebivalstvom je videl, da Italijanska manjšina uživa pri nas enake pravice kakor ostalo prebivalstvo.

Uvodoma je dr. Cucchi poudaril, da je prišel v našo državo, da bi podrobneje spoznal način in probleme izgradnje socialistične pri nas, predvsem pa delavsko upravljanje kot najbolj napredno obliko socialistične izgradnje v svoji Evropi.

Beograd, 13. nov. Akcija za znižanje cen, ki se je začela v Beogradu predvsem v trgovinah s tekstilnim blagom, se je pričela razširjati tudi na druge trgovine. Tako je podjetje za promet s kmetijskimi pridelki na veliko „Jadar“ pozvalo določeno število mesnic, da sklenejo z njim pogodbe, na osnovi katerih bi podjetje „Jadar“ dobavljalo letno mesnico za 10 do 30 din ceneje kot so sedanje tržne cene na drobno. Te prodajne

Tovariši! Cen pa pri nas ne bomo mogli znižati, ker to ne bi prineslo našemu podjetju nobenih dobičkov!

na vprašanje glede vtisov, ki jih je dobil med obiskom v Sloveniji, je dr. Cucchi odgovoril, da je obiskal železarno na Jesenicah, zadrugo v Zrečah, tovarno aluminija v Kidričevem, Vinarsko zadrugo v Ptujju, „Metalno“ v Mariboru, tovarno avtomobilov TAM v Mariboru, bolnišnice v Ljubljani in Mari-

Plenum Zdrženja usnjarske predelovalne industrije

Zagreb, 13. nov. V Zagrebu se je sestel plenum Zdrženja usnjarske predelovalne industrije FLRJ, ki je med drugim tudi sklenil, da se organizira tržišče surovega usnja ter uvede prodaja usnja v nekem centru po sistemu licitacije.

Razstava nemške vojvode arhitekture

Zagreb, 13. nov. V Zagrebu so odprli razstavo vojvode nemške arhitekture, ki jo je priredila Zveza arhitektov Jugoslavije v sodelovanju z veleposlanstvom Zahodne Nemčije.

Plenum Zveze književnikov Jugoslavije je z uspehom končal svoje delo

Beograd, 13. nov. Danes dopoldne je bila tokaj zaključena seja razširjenega plenuma Zveze književnikov Jugoslavije. Besedo so imeli referenti, ki so odgovorjali na pripombe, izrečene na njihove referate med večerajšjo diskusijo.

ga smisla, marveč se nanaša na nekako fotografsko zvestobo stvarnosti, ki jo goji realizem. Končno je Josip Vidmar podaril, da nekih sodobnih literarnih pojavov in prizadevanj ni priporočil, marveč je navajal kot znamenja razumljivega odpora proti realizmu v njegovi klasični obliki.

Kot kratek komentar lahko na koncu izrečem misel, da bo ostal plenum brez dvoma za beležen kot važen datum v našem literarnem in kulturnem življenju, saj je po svojem demokratskem značaju in po svojih plodnih rezultatih brez dvoma presegel vse dosežke podobne prireditve. V celoti in podrobnosti je bil lep izraz tvornih kulturnih prizadevanj v socialistični Jugoslaviji.

Prvi je bil na vrsti Miroslav Krleža, ki je navezal svoj odgovor na izjavljanje Borisa Mihajloviča. Ponovno je izbrpo razpravljal o pojmu abstraktna umetnost in duhovito zavračal njene zagovornike.

Naslednji govornik je bil Zoran Misić, ki je v obrambo svoje teze med drugim izrazil misel, da je pozjela vselej služila revolucionarnim zgodovinskim procesom, pa čeprav so bili morda njeni konkretni avtorji po svojih nazorih konzervativni.

Brezglavo početje

Pri predsedstvu Trgovinske zbornice za LR Slovenijo smo zvedeli naslednje:

Umetnost je in mora biti politična in le tako umetnost lahko prispeva k razvoju človeške zavesti. Ubrani si je očitek, da ne razume in ne spoštuje prizadevanj ter dosežkov mladih literarnih rodov in zaključil z mislijo, da književnost nikakor ne sme in ne moremo odvajati od družbeno politične stvarnosti, kajti brez politike, brez konkretne jugoslovanske politike napoveduje tudi ne bi bilo tega plenuma z vsemi njegovimi značilnostmi in rezultati.

Ervin Sinko je razpravljal o individualnem umetniškem izrazu in o normativnosti marksistične estetike, o pojmu umetnost za ljudstvo tar o moralno politični zavesti jugoslovanskih književnikov.

Pri predsedstvu Trgovinske zbornice za LR Slovenijo smo zvedeli naslednje: V petek so prejela vsa iztozna podjetja z lesom od Jugokomore brzojavko naslednje vsebine: »Kontingent izvoza mehkega rezanega lesa za leto 1954 v celoti izvršen stop Ustavite takoj vsako natarvanje, ker carina ne bo dovolila prehoda blaga stop Pošljite neizpolnjene zaključke po državah, od katerih koliko in za katero državo nujno v tem letu stop.»

Prošnje rešuje posebna 7-članska izvoljena komisija, ki nato objavi, komu je dodelila stanovanje in zakaj, kakor tudi imena odklonjenih prošilcev. Uprava pri dodeljevanju stanovanj ne soodloča, temveč samo izvršuje sklepe sveta. Vendar imajo nametstveni uprave največ dela prav z intervencijami in pritiski zaradi odklonjenih ali neresenih prošilcev. Dosti težav povzročajo privatniki, ki še vedno mislijo, da lahko sami oddajajo stanovanja.

Za njim je govoril še Oto Bihalji-Merin, zadnji pa je nastopil Janko Kos, ki je ponovno zagovarjal svoje teze o znanstveni estetiki in njihovi praktični pomembnosti. Za zaključek je izrazil željo in upanje, da bo prav formiranje marksistične estetike najdragocenejši jugoslovanski doprinos k evropski kulturi.

Vnaprejšnje, kako opravljajo svoje dolžnosti hišni sveti, so mi na Stanovanjski skupnosti odgovorili, da so v glavnem dobro izvoljeni in se uveljavljajo. So pa primeri, da so predsedniki nekaterih hišnih svetov skoncetrirali upravo v svoje roke in zavzeli komandantske položaje. Da se takšni primeri v bodoče prepreči, bo treba povsod svetiti pri novih volitvah, ki bodo januarja, izbrati kandidatov še večjo pozornost. Zamisel, da bodo za vse novoizvoljene hišne svete priredili posebne seminarje, na katerih bodo člani seznanili z načeli upravljanja v stanovanjskim skladom, pomeni vsekakor nov korak naprej h kvalitetnejšemu delu hišnih svetov.

S tem je bil spisek prijavljenih govornikov izrpan in zaključeno besedo je prevzel predsednik Zveze književnikov Josip Vidmar. Smisel teje zasedanja ni bil v tem — je dejal — da bi prišlo do nekih definitivnih rezultatov. Nedvomno pa lahko ugotovimo, da je bila diskusija svobodna, iskrena in posvečena resnično aktualnim problemom naše književnosti. Posvetovanje je doseglo visoko raven in bo gotovo koristilo tako naši književni skupnosti kot posameznikom. Posebno je bilo to plenarno zasedanje dragoceno in plodno kot priložnost za neposredno medsebojno spoznavanje naših književnikov in kot važna vzpodbuda za razvoj in napredek naše kulturne zavesti. Taki in podobni sestanki bodo brez dvoma koristni in potrebni tudi v prihodnosti.

Ta brzojavka je seveda vzbudila velikansko presenečenje. Vprašali so, kaj je z njo, državnega sekretarja za gospodarstvo LRS nato pa tudi zveznega državnega sekretarja za gospodarstvo, toda oba nista vedela o zadevi ničesar. Končno je Trgovinska zbornica LRS od uprave za zunanjo trgovino v Beogradu telefonično zvedela, da sta se za to brzojavko dogovorila načelnik te uprave Nikolčić in višji uslužbenec zveznega zavoda za planiranje inž. B. Stamenković, ker je letošnji kontingent izvoza, kakor je rečeno v brzojavki, presežen.

Kreditni hišnim svetom za vzdrževanje hiš

Z odlokom zveznega izvršnega sveta o dovoljevanju kreditov hišnim svetom za vzdrževanje stanovanjskih hiš (Uradni list FLRJ št. 24, 13. 11. 1954) je izpolnjena vrzel in odstranjena negotovost glede možnosti nujnih popravil, v kateri so se znašli hišni sveti, ko so prevzeli v svojo upravo hiše, ki spadajo po izpolnjenih predpisih v stanovanjsko skupnost. Med temi so namreč tudi take, ki so bile zelo slabo vzdrževane.

Pravočasno in skrbno vzdrževanje stanovanjskih hiš ni samo nujnost in potreba, da se pravočasno prepreči gospodarska škoda na objekti. Enako važna je tudi prava zunanost za celoten videz in vtis, ki naj ga napravljajo mesto, trg ali vas na domače in tuje obiskovalce, ki se vedno radi vračajo k nam. J.

Obrestna mera in odplačevanje kredita Ker se mora odobreni kredit porabiti najpozneje v treh mesecih (banka ga namreč v nasprotju s primeru sama obračuna in zaključuje), se začne v začetku četrtega meseca odplačevanje mesečnih obrokov, ki morajo biti poravnani najpozneje do 10. v vsakega meseca. Višino mesečnega obroka določimo tako, da posojilo razdelimo s šestimi meseci, za katere je posojilo najeto.

Gradnja steklarne v Piranu

Koper, 13. nov. V Piranu so izdelali načrt za gradnjo nove steklarne, ki je bila že v Piranu od leta 1908. Delovni prostori nove tovarne bodo poleg tovarne mila „Salvetica“. Tovarna bo zaposlovala okoli 150 delavcev in bo proizvajala okoli 200 ton izdelkov na leto, med njimi tudi kristalne predmete. Mestni ljudski odbor v Piranu bo sprejel od okrajnega ljudskega odbora 60 milijonov dinarjev za uresničenje tega načrta. Sredi decembra se bo začel v Rogoški Slatini tečaj za vajence, ki bi se hoteli zaposliti v tej tovarni.

Plaganje prošnje za kredite Pismeno prošnje je treba vložiti pri pristojni bančni podružnici, kjer se vodi stanovanjski sklad iste hiše. Če bodo ljudski odbori ali stanovanjske uprave določili, naj se predlagajo vse prošnje najprej njim v pregled, kar je obvezno v vseh primerih, ko vodijo ljudski odbori književniško evidenco za posamezne hiše, se bodo ravnali po njihovih navodilih; pritrđiti morajo namreč in priporočiti posamezne prošnje.

Jussi Björling bo nastopil v Zagrebu

Zagreb, 13. nov. Dolgoletni član newyorške Metropolitanke opere, največji tenor na svetu Jussi Björling bo v ponedeljek 15. t. m. nastopil v zagrebški operi kot Rodolfo v „La Boheme“. Ta veliki umetnik poje v šestih evropskih jezikih in je stalni partner naše velike umetnice Zinke Kunčevic, ki je tudi članica newyorške Metropolitanke opere. Njegov repertoar obsega 40 glavnih vlog najbolj znanih svetovnih oper. Na gostovanju v Beogradu je navdušil beograjsko občinstvo in bil sprejet z velikimi simpatijami v Glasbeni akademiji v Beogradu, kjer je zapel arijo Turida iz opere „Cavalleria rusticana.“ M. B.

Prvošnja mora biti sestavljena tako, da iz nje razvidna višina kredita, v kakšen namen bo porabljen, odplačilni rok ter višina čiste mesečne obveznosti za vplačevanje v amortizacijski sklad in v sklad za vzdrževanje hiše.

Popravek

Zopet enkrat se je grdo potrgal z nami tiskarski škrt. V drugem odstavku članka »Zastareli obrabi ne morete dati dobrih izdelkov« na drugi strani našega lista dne 10. t. m. je pravilno, da je moško speti v letos montirani rabljeni parni peči 800 kg (in ne 8000 kilogramov) kruha, kar je za Kranj seveda res premalo.

Kreditna pogodba, oprostitve plačila taks in prometnega davka Vse dolžnike pravice in dolžnost, ki izvirajo iz posojila do banke, ureja kreditna pogodba med posojiljemalcem in banko. Kreditno listino podpisuje za hišni svet njegov predsednik ali pooblaščen član. Ako najame posojilo privatni lastnik, podpisuje on pogodbo. Osebeli primeri morajo biti posebej overti pristojni organ ljudskega odbora ali stanovanjske uprave, če je za to pooblaščen.

Pojasnilo

Naslov k našemu večerajšnjemu poročilu o zasedanju Svetu za zdravstvo in socialno politiko LRS bi lahko zapeljal z mnoto liste bralce, ki niso prečitali celotnega poročila. Iz naslova je izgledalo, kot da so sredstva za investicije za najnujnejše potrebe na področju našega zdravstva in socialne politike že odobrena, čeprav je svet razpravljal le o tem, kakšna bi morala biti finančna sredstva, da bi se lahko v letu 1955 realizirala najnujnejše investicije za potrebe našega zdravstva in socialne politike, kar je razvidno iz poročila.

Prvošnja mora biti sestavljena tako, da iz nje razvidna višina kredita, v kakšen namen bo porabljen, odplačilni rok ter višina čiste mesečne obveznosti za vplačevanje v amortizacijski sklad in v sklad za vzdrževanje hiše.

Dotprel je naš predobri mož, tatek, dedek in tast

V vasi Smeno pri Kozjem, okraj Čelje so našli v narasi Sotli kravo in vola in ju položili iz vode še živa. Domnevajo, da je človek, ki je gnal živali, morda utonil ali pa se mu je pripetila druga nesreča. Obeležek notranje uprave prosti tiste, ki pogrešajo človeka ali živali, naj to sporoče notranji upravi ali najbližji postaji Ljudske milice.

OB ROBU dogodkov

Nova sovjetska nota zaradi oborožitve Nemčije

Plavanje proti toku

V soboto zvečer je predsednik francoske vlade Mendes-France z nekaterimi najpomembnejšimi sodelavci iz svojega »možjanskega trusa« odšel z letalom v Kanado, odkoder bo pozneje šel v Washington na sestanke z Eisenhowerjem in Dullesom.

V zadnjem bipu so se Mendes-France po petih mesecih, odkar vodi francosko vlado in politiko, tako rekoč prvič vsaj nekoliko zmešale štrne, zaradi česar v ZDA ne bo mogel nastopiti s takšno samozavestjo, kakor je nameraval.

Hud udarec za predsednika vlade pomeni stališče socialistične stranke glede sodelovanja nekaterih njenih članov v vladi Mendes-France. Tudi do rekonstrukcije vlade bi moralo priti še pred odhodom v Ottawa in Washington. Delna rekonstrukcija je bila sicer kljub temu izvedena, toda njen pomen je le tehnični, kajti socialisti so za svoje sodelovanje v vladi zahtevali, da France sprejme njihove pogoje. Ti pogoji bi v bistvu vezali roke vladi, čeprav bi socialisti zato imeli večjo podporo v svojem zaledju — pri sindikatih. Toda sprejetje teh pogojev bi od France odaljilo ekstremistično krilo bivših degolovcev, česar pa ministri predsednika v sedanjem položaju ne bi rad storili.

Naslednje, kar je bržkone vplivalo tudi na odločitev socialistov, so razmere v Alžiru. Tam so se razvile, za katerimi stoji šef Kairo s svojo agitacijo med Arabci, so vsaj nekoliko omajali zaupanje v Mendes-France, o katerem so že govorili, da ima največ možnosti rešiti vrsto perečih vprašanj, ki so v zvezi s francoskimi posesti v Severni Afriki.

Če k temu dodamo še nezadovoljstvo v vodstvih raznih političnih skupin v Parizu, ki so vse doslej zaskrbljeno gledale na naraščajočo popularnost Mendes-France med množicami, potem lahko rečemo, da je vse to, kar se je zgodilo v zadnjih dneh, nekakšna napoved krize, ki jo pripravljajo sedanji vladi, brž ko se bo njen voditelj vrnil s potovanja.

To napetost bi France lahko odstranil, če bi se iz Washingtona nemara rad odpravil nekateri francoski ministri, predsednik bi s svojim obiskom v Washingtonu namena rad odpravil nekatero »nesporazume«, ki so se v zadnjem času pojavili med Parizom in ameriško vlado. V Washingtonu so namreč precej nezaprli gledali na nekatero Francovo potezo in na njegovo prizadevanje o vzpostavitvi sodelovanja z vzhodnim blokom (tako z ZSSR kot s Kitajsko) na osnovi »koekzistence«, se pravi — opirajoč se na novo geslo sovjetske zunanje politike.

Zaradi tega naj bi France v Washingtonu »razčistil« nekatera vprašanja, med katerimi je vprašanje četverne konference o Nemčiji na prvem mestu. Poleg vprašanja o razorožitvi, ki naj bi postala osnova za nadaljnje sodelovanje med Zahodom in Vzhodom, nametava France od Eisenhowerja in Dallesa dobiti zagotovila glede Posarja, ker v Bonnu na pariški kompromis ne gledajo s prevlečnim navdušenjem. Potem je tu še vprašanje posredovanja v Kairu, ki naj bi pod ameriškim pritiskom prenehal s bujskanjem muslimanskega življa v Severni Afriki. Znano je tudi, da v Washingtonu ne gledajo preveč z zaupanjem na delovanje Francozov v Južnem Vietnamu, kjer je sedaj takšna zmeđa, da je težko predvideti, kako naj bi Saigon tekmoval z navdušenjem v Ho Ši Minhovem Hanoju.

Mimo vseh teh vprašanj, kjer obstajajo precejšnje razlike med stališčem ameriške vlade in Mendes-Franceom, pa je še vprašanje finančne pomoči, ki naj bi jo ZDA dale sedanji francoski vladi, da bi lahko izvedla svoj socialni program. Izvedba vseh načrtov, s katerimi naj bi samirali francosko gospodarstvo in uredili vsaj nekatera socialna vprašanja, je nemogoča brez denarja; ta denar pa lahko dobi Francija samo od ZDA...

Od odgovora, ki ga bo tako glede finančne pomoči kakor glede zunanje političnih vprašanj Mendes-France prinesel iz Washingtona, je odvisno, ali se bodo njegovi nasprotniki odločili za frontalni napad ali pa bodo počakali in morda celo utihnili. Mendes-France je doslej spretno plaval proti toku in njegovim uspehi so vzbujali veliko upanje; toda ta tok postaja iz dneva v dan silnejši in nevarnejši... Ali bo plavalec imel dovolj moči, da ga premaga?

MANILA, 13. nov. (AFP). Zastopnik filipinske vojske je danes sporočil, da so v zadnjih dveh dneh ubili in ujetih 32 pripadnikov skupine Haddi Kamlon. Filipinska vlada se že s mesecem bori proti Kamlonu in njegovim 200 pristajšem.

RIM, 13. nov. (AFP). Predsednik egiptovske vlade Kotelavski je danes obliž letalno odpotoval iz Rima v Pariz. Bil je na dvodnevnem obisku v Rimu. Obiskal bo tudi Dužesa, London in Washington.

Sovjetska zveza predlaga konferenco o varnosti Evrope, ki naj bi se začela že 29. t. m. v Moskvi ali v Parizu — Sovjetska nota poudarja, da ratifikacije pariških sporazumov ne bi smele biti vzrok za odlaganje te važne konference

Moskva, 13. nov. (AFP) — Sovjetska vlada je poslala danes noto vladam 23 evropskih držav, s katerimi ima diplomatske stike, in predlagala, da bi 29. novembra sklicali konferenco o varnosti Evrope ob udeležbi ZDA. Konferenca bi bila v Moskvi ali Parizu. Sovjetska vlada je mnenja, da bi bilo zaželeno, da tudi Kitajska pošlje na konferenco svojega opazovalca.

Evropskim državam, s katerimi ZSSR nima diplomatskih stikov, bi poslali povabilo na konferenco po vladah Francije, Velike Britanije ali ZDA, ki imajo z njimi diplomatske stike. Sovjetska zveza pripominja v noti, da vladi Češkoslovaške in Poljske, s katerima se je sovjetska vlada posvetovala, odobravata predlog za sklicanje take konference.

V noti pravi dalje, da ne bi bilo umestno, če bi odložili sklicanje te konference glede na to, da se bo v nekaterih evropskih državah decembra začelo razpravljanje o ratifikaciji pariških sporazumov. Ratifikacija bi, kakor pravi nota, zelo zapletla evropski položaj in omajala možnosti za rešitev še neurejenih evropskih vprašanj, zlasti nemškega problema.

Na koncu zahteva sovjetska vlada od vlad, ki jim je poslala noto, naj odgovore, če so pripravljene sodelovati na konferenci o evropski varnosti.

Moskva, 13. nov. (Tanjug) — Sovjetska zveza je že v začetku tega leta — tako pravi nota — predlagala zahodnim vladam konferenco, na kateri bi razpravljali o sistemu kolektivne varnosti evropskih držav. Vendar pa doslej ni mogla doseči sporazuma med prizadetimi državami.

Večji del note je posvečen ponovni oborožitvi Zahodne Nemčije in nedavnim sporazumom, podpisanim v Londonu in Parizu. Po mnenju vlade Sovjetske zveze so londonski in pariški sporazumi nezdružljivi s francosko-sovjetskimi sporazumi o zvezi in medsebojni pomoči iz 1942. Vlada Sovjetske zveze sodi, da pomenijo pariški in londonski sporazumi, ki vključujejo Zahodno Nemčijo v zahodno-evropsko zvezo in Atlantski pakt, nevarnost za mir in ustvarjajo napeto razmerje med evropskimi državami. Vrnitev Zahodne Nemčije v vojaško zve-

zo nekaterih držav — pripominja nota — je v nasprotju z mednarodnimi sporazumi o Nemčiji. Z izvedbo londonskih in pariških sporazumov bi združitve Nemčije s svobodnimi vsemenskimi volitvami žrtvovali nemškemu militarizmu.

Nota nadaljuje, da je Sovjetska zveza podala nekaj predlogov, kot so umik okupacijskih čet iz Vzhodne in Zahodne Nemčije, omejitve vseh oborožitve zahodnonemške in vzhodnonemške policije, že prej. Sovjetska zveza meni, da bi ti ukrepi prispevali k zmanjšanju napetosti v Evropi.

Sedaj je treba neopozno ustvariti tak obrambni sistem, čigar članice bi bile vse evropske države. S tem bi dobili trdno podlago za mirno sodelovanje vseh evropskih držav in z mirnim reševanjem sporov zagotovili nacionalno varnost. Kadar bi bilo nevarno za mir ali bi bil mir porušen, bi skupno nastopili proti napadalcu, če treba tudi s vojaškimi ukrepi.

Nota poudarja, da bi z učinkovitim sistemom kolektivne varnosti, ki bi se opiral na združene napore vseh držav, olajšali rešitev nemškega vprašanja. V tem primeru bi bila odstranjena poglavitna ovira za doseg nemške enotnosti. S ponovno oborožitvijo Zahodne Nemčije in njeno vključitvijo v vojaško zvezo, je rečeno dalje v noti, pa bi se položaj v Evropi bolj in bolj zapletal, izvajanje takih načrtov pa bi neopozno povzročilo napetost, tekmo in oboroževanje in zvišanje izdatkov za oborožitev.

Na koncu je rečeno v noti, da je treba storiti vse, kar bi lahko prispevalo k izvedbi sistema kolektivne varnosti v Evropi in zmanjšanju napetosti v mednarodnih odnosih.

Moskva, 13. nov. (Tanjug). Na tiskovni konferenci, ki je bila danes popoldne v sovjetskem ministertvu za zunanje zadeve, so tuje in domače novinarje seznanili z vsebino note, katere besedilo so jim pozneje razdelili s pripombo, da ga bodo drevi objavile radijske postaje, jutri pa moskovski časopisi. Tuji ozvalci poudarjajo, da ni v navadi, da bi v ta namen sklicali tiskovno konferenco v ministertvu za zunanje zadeve, ter imajo to za dokaz, da so hoteli sovjetski notni dati izreden pomen.

Vzrok justifikacije Fatemija

New York, 13. nov. (AP). Dr. Nasrolah Fatemi je izjavil sinoči, da je bil njegov brat Hussein Fatemi, bivši minister za zunanje zadeve Perzije, obsojen, ker ni hotel izročiti listin, ki so

zijskega parlamenta in se sedaj zdravi v ZDA, so perzijske oblasti zahtevale od Husaina Fatemija, naj jim izroči omenjene listine, ter mu objubilje življenje. Hussein Fatemi pa tega ni hotel storiti.

Nehru o vtisih iz Kitajske
New Delhi, 13. nov. (Tanjug) Na današnji tiskovni konferenci je Nehru združil svoje vtise iz Kitajske v naslednje točke: 1. Prepričan sem, da je Kitajski potreben mir za prihodnjih 15 do 20 let; 2. Kitajska je začela s strogo centralizirano komunistično vlado, v čemer se razlikuje od Indije, mora pa reševati tudi probleme, ki jih ima tudi Indija, in zato se je mogoče učiti od nje; 3. strah pred kitajsko napadalnostjo je neupravičen; 4. kitajski voditelji so poudarili, da si želijo normalnih diplomatskih stikov z vsemi državami na svetu.

Jošida v kritičnem obdobju svoje karriere
Tokio, 13. novembra. (Reuter.) Finančni odbor japonske narodne skupštine je danes sklenil, da bo predsednik vlade Jošida 23. novembra nastopil kot priča v preiskavi in korupcijski aferi, ki je prišla na dan v začetku tega leta in je v zvezi z graditvijo ladij, Jošida se danes po obisku v ZDA vrača v Tokio.

Japonski časopisi pišejo danes, da stopa Jošida v eno izmed najbolj kritičnih obdobjev svoje politične karriere. Njegov največji nasprotnik v liberalni stranki Hatojama je sporočil, da bo izstopil iz stranke in potegnil za seboj več svojih pristajev. Računajo, da bo od 30 do 50 liberalcev izstopilo iz stranke, ki bi tedaj ne imela več zadostne večine v skupščini.

Dr. Schärf spet predsednik socialistične stranke
Dunaj, 13. nov. (Tanjug) — Na zaključni seji letošnjega 10. kongresa socialistične stranke so vnovič izvolili doseganje vodstvo stranke s podkanclerjem dr. Adolfom Schärфом. Kongres je sprejel resolucijo, v kateri potrjuje dosedanje smer stranke v notranji in zunanji politiki. »Kongres izjavlja«, je rečeno v resoluciji, »da bodo socialisti odobrili samo tako državno pogodbo, ki bo dala avstrijski republiki spet politično in gospodarsko neodvisnost in zagotovila popolni in takojšnji umik vseh okupacijskih čet iz države.«

Šefo sklicanje konference držav jugoazijskega pakta zaradi Indokine.
SAJGON, 13. nov. (AFP). Organizacija FAO je odobrila posebni proračun 40 milijonov dolarjev za begunce iz Severnega Vietnama.

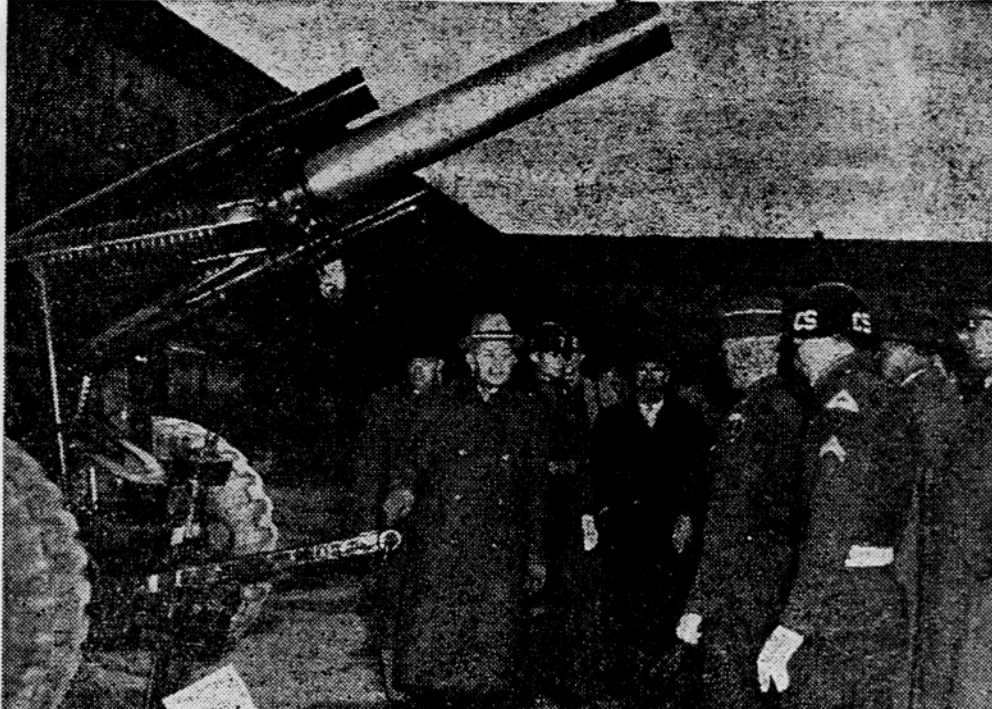
MOSKVA, 13. nov. (Tanjug). Argentinska delegacija pod vodstvom generalnega direktorja oddeleka za kulturne zveze in informacije Praprotnika je obiskala Moskvo. Na tiskovni konferenci je Praprotnik dejal, da je bil namen obiska proučiti možnosti za gospodarsko zamenjavo med obeh državama.

PEKING, 13. nov. (Nova Kitajska). Francosko poveljstvo v Indokini je sporočilo, da njegove sile ne bodo kršile voda in letalskega prostora Vietnama. To je bil odgovor na protest generala Van Tijen Dunga proti takim kršitvam in propagandi na francoskih radijskih in letalskih proti Severnemu Vietnamu.

WELINGTON, 13. nov. (AP). Na Novi Zelandiji so danes imeli parlamentarne volitve. Ljudska stranka predsednika vlade Sidneya Hollanda je imela doslej v parlamentu 59 mandatov, laburistična pa 30. Predvolilna kampanja se se je sukala v glavnem okrog notranjopolitičnih vprašanj.

New Delhi, 13. nov. (Tanjug). Predsednik indijske vlade Nehru je danes zanikal, da bi bilo v Indokini nevarno za spopad. Čete obeh strani so se v redu umaknile, manjša skupine, ki so še ostale, pa niso nevarne. V odgovor na izjavo ameriškega ministra Dužesa je dejal, da ni upravi-

NOVICE V SLIKI

Nemško-ameriški »posvetilni« odbor, katerega namen je pospeševati medsebojne stike in omogočati izmenjavo informacij, organizira razne sestanke in skupne ogledne. Slika kaže člana bavarske deželne vlade, ki so si, v okviru nalog tega odbora, ogledali ameriško orožje. Z leve proti desni so: dr. Hans Ehard, predsednik bavarske deželne vlade, dr. Hundhammer, predsednik bavarskega deželnega parlamenta, in Friedrich Zietseh, finančni minister bavarske deželne vlade, ko si ogledujejo ameriški top kalibra 28 cm

Nasprotja med Egiptom in Sirijo

Egipt očita Siriji, da podpira egiptovskemu režimu sovražno organizacijo — Zaradi delovanja »Muslimanskih bratov« je egiptovska vlada že dvakrat protestirala pri vladi Sirije

Kairo, 13. nov. (AFP). Egiptovska vlada je odpoklicala svojega veleposlanika v Damasku generala Alija Nagiba, brata predsednika republike generala Mohameda Nagiba. To se je zgodilo po dveh protestih, ki jih je Egipt poslal sirijski vladi v zvezi z delovanjem »Muslimanskih bratov« v Siriji.

Po mnenju glavnih egiptovskih časopisov dokazuje ta korak, da se je povečala napetost, ki traja že tri mesece med Egiptom in Sirijo. Egipt očita Siriji, da dopušča delovanje »Muslimanskih bratov« proti Naserjevemu režimu in da ne stori nič učinkovitega proti njej. Poluradni vladni časopis »Al Gomhurija« piše s tem v zvezi: »Egiptovska vlada je zvedela, da je organizacija »Muslimanski bratje« po neuspeli zaroti, ka-

tere namen je bil ubiti predsednika vlade Gamala Abdela Naserja in člane revolucionarnega sveta, sklenila ustanoviti središče svoje politične in teroristične dejavnosti ter od tam nadaljevati prizadevanja za nasilni prevzem oblasti.

Včeraj so »aretirali« v Egiptu mnogo članov organizacije »Muslimanski bratje«. Uradno je bilo sporočeno, da so odkrili skladišče orožja v Ismailiji v hiši nekakega člana te organizacije. V Aleksandriji je policija zaplenila 100 kg eksploziva, več strojnih pušk, revolverjev, ročnih bomb, 3.000 nabojev in drugo. V raznih egiptovskih mestih so zaplenili velike količine raznega eksploziva, ki so ga takoj uničili v puščavskih področjih.

Danes se je nadaljevala obravnavna proti obtožencem, ki so pripravljali atentat na predsednika vlade Naserja. Sodišče je zasliševalo prič. Pomočnik šefa sekcije organizacije »Muslimanski bratje« v Fabourgu Nueki je priznal, da so »Muslimanski bratje« hoteli ustanoviti muslimansko vojsko, ki bi se borila proti Angležem in Židom. Priznal je tudi, da je dal napadalcu Abdelu Latfu strelivo za

samokres, s katerim naj bi napadel predsednika vlade Naserja. Nueki je dejal, da je izvršil ukaz vodje svoje sekcije odvetnika Hindauli Dueria.

Sovjetsko mnenje o mednarodni trgovini

Moskva, 13. nov. (Reuter.) Davišnja »Pravda« piše, da je mednarodna trgovina eden izmed važnih čimbenikov za prijeteljske zveze med narodi in za utrjevanje miru na vsem svetu. Tesne gospodarske zveze med vzhodnoevropskimi državami po mnenju časopisa ne izključujejo trgovine med temi in kapitalističnimi državami. Navedeni sklep sovjetske vlade o odpravi mešanih družb v vzhodnoevropskih državah, piše »Pravda«, bo tudi pomagal pri utrjevanju prijateljstva in sodelovanja s temi državami. Časopis trdi na koncu, da je sodelovanje med Sovjetsko zvezo in vzhodnoevropskimi državami »model in utelešenje novega tipa mednarodnih odnosov«.

Neugnano sovraštvo

Ko je triaški »Giornale di Trieste« po londonskem sporazumu prevzel nazaj glavo bivšega fašističnega glasila »Il Piccolo«, so v triaških krogih to označili kot slabo znamenje. In niso se zmotili.

Čeprav je »Il Piccolo« v Trstu smatran kot trdnino glasilu krščanske demokratske stranke, je njegovo pisanje popolnoma nasprotno izjavam vodilnih italijanskih krščansko demokratičnih predstavnikov in tudi njihovega srednjega tiska. Skratka, s fašistično glavo je list prevzel tudi ustrezajočo politiko. Namesto, da bi v skladu s slovensimi izjavami italijanskih državnikov podpiral politiko zblizevanja in združevanja odnosov med obeh državama, predvsem pa ustvarjanja pogojev za mirno sožitje prebivalcev dveh narodnosti v Trstu, se sistematično zaletava v vse, kar bi lahko privlelo k temu.

Iz vsega pisanja tega triaškega časopisa veje neizmerno sovraštvo do Slovencev in Jugoslovancev in najostreje nasprotovanje temu, da bi Slovenci v Trstu dobili pravice, ki jim jih zagotavlja posebni statut. Le tako je namreč mogoče tolažiti komentarje, ki jih je »Il Piccolo« objavil po Gregoričevem intervjuju italijanski agenciji »Italia« glede nalog komisije za praktično izvajanje statuta. Trditvi, da hoče dr. Gregorič »morda potegniti italijansko vlado za nos«, ko izjavlja, da imajo Italijani v Jugoslaviji enake pravice kot vse ostalo prebivalstvo, je najbolj grobo podtikanje, kajti tudi oni prav dobro vedo, da je vse to resnica in da so se o tem prepirali tudi že uglednejši italijanski predstavniki kakor so ljudje okrog »Il Piccolo«.

Sicer pa to podtikanje ne preseneča, če se ve, da list, ki je prevzel glavo bivšega fašističnega glasila, ugotavlja tudi, da je »londonski sporazum le začetek in ne konec reševanja triaškega vprašanja«.

Ne bomo dolžili in spraševali kdo je odgovoren zaradi takega pisanja triaškega italijanskega lista, vendar pa tudi ni mogoče mimo ugotoviti, da je, če ne kaj več, vsaj nerazumljivo, da glasilo krščanske demokratske stranke v Trstu vodi popolnoma drugačno politiko, kakor vodilni ljudje te stranke, ki so v italijanski vladi.

Predvažno debato v britanskem parlamentu

London, 13. nov. (Tanjug) Pridhodni teden bo v Spodnjem domu dvodneva debata o londonskih in pariških sporazumih. Sklep laburistične parlamentarne skupine, da bo podprla sporazum 9 sil, zagotavlja konservativni vladi popolno oporo parlamenta, kar se ni doslej zgodilo v nobeni drugi evropski državi-podpisnici. Pričakujejo, da bodo laburistični poslanci med debato postavili več vprašanj v zvezi z dolgoročnimi obveznostmi Velike Britanije v Evropi ter o nekakšnih izdatkih v britanskem proračunu, ker bo Zahodna Nemčija, ki bo dokončno dobila suverenost, nehala plačevati za vzdrževanje zavezniških okupacijskih čet na svojih tleh. Vsi laburistični poslanci in vsi bevanisti so še vedno mnenja, da bi morali odgoditi ratifikacijo pogodb, dokler ne bo sklicana četverna konferenca ministrov za zunanje zadeve z ZSSR o združitvi Nemčije in dokler ne bo viden uspeh te konference.

»Washington Post« o politiki ZDA do Izraela

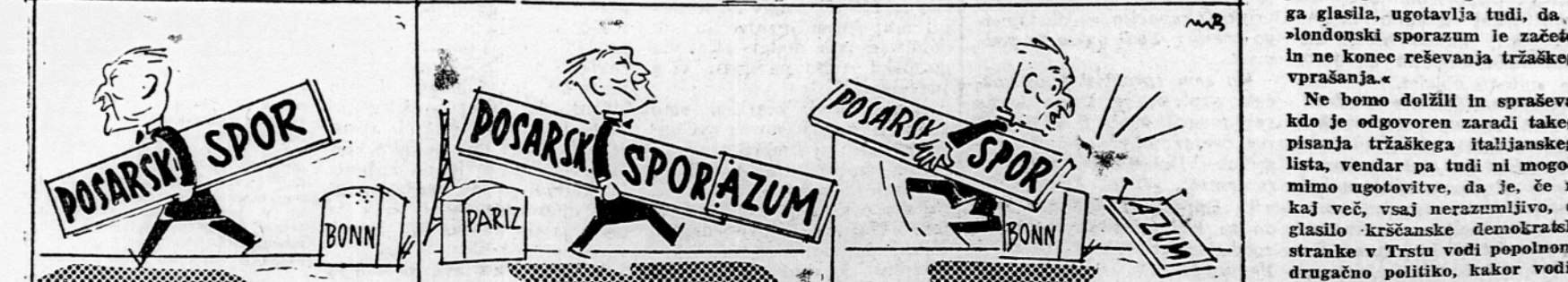
Washington, 13. nov. (Reuter.) Kakor piše »Washington Post«, bi morale ZDA podpisati pakt o medsebojni obrambi z Izraelom, če sklepajo Združenih narodov o arabsko-izraelskem problemu ne bodo izvedeni. Razlagajoč vladno politiko o podpiranju arabskih držav, piše časopis, da so ti ukrepi vzemirili Izrael. Pametna politika si mora prizadevati za miroljubno rešitev arabsko-izraelskega spora. Izraelska država je že izrazila željo v tem smislu, in arabski strani pa niso storili nič podobnega. V korist miru bi bila sprava med temi državami. Če izvedba sklepa Združenih narodov ne bi bila mogoča, bi morale ZDA podpisati pakt o medsebojni pomoči z Izraelom, zaključuje časopis.

»Washington Post« o politiki ZDA do Izraela

Washington, 13. nov. (Reuter.) Kakor piše »Washington Post«, bi morale ZDA podpisati pakt o medsebojni obrambi z Izraelom, če sklepajo Združenih narodov o arabsko-izraelskem problemu ne bodo izvedeni. Razlagajoč vladno politiko o podpiranju arabskih držav, piše časopis, da so ti ukrepi vzemirili Izrael. Pametna politika si mora prizadevati za miroljubno rešitev arabsko-izraelskega spora. Izraelska država je že izrazila željo v tem smislu, in arabski strani pa niso storili nič podobnega. V korist miru bi bila sprava med temi državami. Če izvedba sklepa Združenih narodov ne bi bila mogoča, bi morale ZDA podpisati pakt o medsebojni pomoči z Izraelom, zaključuje časopis.

V Alžiru je spet mir

Alžir, 13. nov. (AFP). Nocoj in davi je bil v vsem Alžiru popoln mir. Stab operacij v Batni ni bil obveščen o nikakem atentatu ali sabotaži. Operacije čiščenja so zastale zaradi slabega vremena v Auresu. Guverner general Leonard ja davi odpotoval v Aures, da bi se sam prepričal, kakšen je tamkajšnji položaj.

Zgodba brez besed (Karikatura: M. Bregar)

Smrt se vozi z nami

Drobci iz jesenskega dnevnika o Nemčiji

Mercedes 300c se prebija med drugimi vozili skozi solzno noč. V mogočni bakladi nevihte se nam v delih časa kažejo obrisi pokrajine. Ostenki zdrobljenih mest, kovinski sijaj strojev na mogočnih gradbiščih in vozila; vsepodoben na ozki perspektivi asfaltnega življenjskega prostora. Kmalu nato smo se pripeljali na avtocesto in sproščena čreda avtomobilov se je pognala v besen tempo. Vozili smo se mimo največjega mesta v Evropi: Dortmund—Bochum—Gelsenkirchen—Essen—Oberhausen—Duisburg; mnogo imen, v resnici pa eno samo naselje: Porurjel. Od nevihte očisteno ozračje je polno rdeče svetlobe iz visokih peč in v vlažni temi: dimniki, žerjavi in nabobane kulise tovarn. Vse je razsvetljeno kot pravilni gradivi; težke sence dimnih stebrov se pno med zvezde.

Vse to je bilo pred leti razbita gnota železa in betona in verjamem, da je bilo mnogo težje obnavljati, kot pa graditi znova. In Nemci so to seveda zmogli — kar so prej gradili stoletja je bilo sedaj obnovljeno, v nekaj letih.

Poraz nas ni dezorganiziral. Nismo obsedeli in zalivali nad ruševinami in mrtvinami. Takoj smo se lotili dela in dobro je, da nam je Amerika pomagala. To je bilo odlično, a sedaj se jih bomo težko resili. Vendar je bolje, da smo kolonija ZDA kot pa Rusije. To mi je pravil voznik avta, ko smo drveli skozi noč po avtocesti nad Porurjem. To je eno zelo pogostih mnenj, ki jih slišiš danes v Nemčiji. Se vedno mi zveni v ušesih večni refren vseh razgovorov o tej temi: »Mi moramo delati... delati...« Del enega samega Nemca sem slišal, ko je dejal, da Nemci preveč delajo. Bil je mnenja, da je treba tudi malo živeti in ne samo graditi.

Menim, da je ob porazu — leta 0 — vsak posamezen Nemec dobro razumel vsu veličino tega poraza in svoje mesto v tem kaosu majških dni. Zgodil se je čudež, kot imenuje uradna bonnska propaganda povojno nemško »renaissance«. Z odlično pomočjo ameriškega kapitala se je začela dvigati iz ruševin in nikakor ne moremo zanikati, da ni ves narod pokazal pri tem veliko mero delavnosti in požrtvovalnosti. Nek angleški turist, s katerim sem se peljal iz Kölna na jug, je to komentiral: »Nemčija je

strašna; sreča, da je izgubila vojno!»

Res je, da so ruševine danes v Nemčiji še neogibene sestavni del vsakega pejzaža, toda tovarne so obnovljene in delajo! Najprej industrija in potem vse drugo. Neskončna barakarska naselja se razprostirajo ob robovih velikih mest, milijoni se stanujejo v barakah, toda pred njimi pomneko parkirajo tudi avtomobili in motorna kolesa in na lesenih strehah razpadajočih domovanj se včasih vidijo antene za televizijske sprejemnike.

Središča mest so obnovljena in so danes po svoji podobi podobna vzorni razstavi moderne arhitekture. Ravne črte, beton in steklo, vse se le sketa, vse je čudovito, mogočno in praktično. Na ulicah nemških mest utripa neko novo življenje, drugačno, s kakršnim se srečamo v skoraj romantičnem naselju ob Seini ali med komičnimi kostumi londonskih kraljičin stražarjev. Pariz in London se upirata brezkompromisni modernizaciji življenja, Nemčija je v tem pogledu brez pomislekov: praktično, moderno, amerikansko.

Nemci pa vojni armadi in podobnih stvarih so danes v Nemčiji deljena. Tu si stojita nasproti dva svetova: ljudstvo in generali. Ljudje se proti vojni, a samostojno Nemčijo, ki naj ima svojo armado, a naj se ne vključuje v Atlantski pakt. Generali pozivajo in se sklicujejo na preteklost, ki »je ne smemo pozabiti, pa čeprav smo bili poraženi!«. Generali, bivši nacisti in duhovščina so nosilci stare »velikonšne« miselnosti, ki skušajo ostale prepričati, da je vojna kot sredstvo še vedno izhod in možnost za Nemčijo. Morda kljub odporu proti vojni ni ta pojem popolnoma izbrisan iz miselnosti nemškega človeka; toda menim, da bo zdrav razum končno le zmagal, čeprav se bo moral boriti trdo in odločno. Mislim, da ni čudež, če navadam še kaj menjjo gospodje generali...

»Bodočnost se osvaja z mirni in ne s sprehodi. Egoizem civilov je treba zadržati. Kasarne so vir življenja.«

Predstavnik Zveze bivših bojevnikov v Krefeldu je dejal: »Objava knjige je prava svinjarija. Zelenca je treba izklofutati. Naša madrina se mora učiti ubodljivosti četudi nemško in biti pripravljena na žrtve domovine.« (te besede so bile izrečene na račun knjige Helmuta Kirsta »0-8/16«, v kateri napada »kasarsko« vzgojo in militarizem nasploh).

Nek duhovnik, predstavnik sile, ki igra danes v Nemčiji nemajhno politično vlogo pa je menil takote: »Samo z discipliniranimi letkami so lahko Rimljani osvojili svet. Ni tu ena sama vojna se ne da dobiti z nedisciplinirano armado.«

Danes je Rolls-Royce verjetno ena najbolj znanih tovarn letalskih motorjev in avtomobilov na svetu. Poleg tega pa izdeluje tudi Diesel motorje. Ta družba, ki je sicer popolnoma v privatnih rokah pa kljub temu izdeluje avionske motorje tudi za vojsko. V vseh Rolls-Royce tovarnah je zaposlenih kakih 35.000 ljudi. Letos slavi ta tovarna svojo 50 letnico — 50 letnico srečanja »dveh velikih mož« — Rolls in Royce.

Ker poseduje ta tovarna tudi vojske tajnosti, je potrebno za njen obisk imeti dovoljenje ministrstva. Sam sem to uredil že prej in je zadovoljeval le kratak telefonski razgovor z Mr. Fenwickom, Press Officerjem, da sem se znašel pred glavnim vhodom tovarne v Derby-ju blizu Nottinghama. Ko mi je vratar napisal propustnico, mi je dejal, da pride pome sam Mr. Fenwick.

Starejši gospod, že 15 let pri Rolls-Royceu, je bil zelo prijazen.

»Na žalost, vam ne bom mogel dosti pokazati, Imamo pač take predpise. Se do pred nekaj leti, ni smel sploh nihče obiskati tovarne.«

Tovarna sama je stara in stisnjena na tako majhnem prostoru, da so morali dosečno vsako ped prostora izkoristiti. Med precej nizkimi poslopi so le ozke ceste za prehod. Notranje posameznih poslopj nam nudi isto sliko. Razni stroji, ki jim niti imena nisem vedel, stoji tako blizu drug drugega, da je prav umetnost najti prehod. Seveda je oprema tovarne najmodernejša.

Tukaj montirajo motor za potniško letalo »Viscount«. Dosedaj so razne avionske družbe iz vsega sveta naročile že 153 teh letal; mi je dejal moj spremljevalec in kot dober trgovec dodal: »Kaksna potniška letala pa imate vi v Jugoslaviji?«

»Prav pred kratkim smo nabavili nekaj novih »Constellation« iz Amerike.

»Oh, bolje bi napravili, če bi kupili naše »Viscounte«, saj stane vsak le 250.000 funtov. Oni so gotovo dražji. Tukaj pa vidite skoraj izdelovljen »Avon« reakcijski motor. S štirimi takšnimi je opremljen nov »Comet-3.«

»Kaj pa je s »Cometom-1«, ki je zapovrstjo doživel toliko nesreč? Ali so ugotovili vzroke?«

»Tega pa ne vem natanko, ker držijo v tajnosti. Toda zapomnite si prosim, da »Comet-1« nima nobene zveze z Rolls-Royceom, ker je imel de Havilland motorje. Sedaj pa bova morala na kosilo, potem pa vam bom pokazal še zgradbo za preizkušanje motorjev in našo posebno šolo za inženirje.«

Obedovala sva v posebni restavraciji za obiskovalce tovarne. Videl sem, da kar precej ljudi obišče tovar-

»Poslušaj svojo ženo in vozi predvidno.«

»Ne hiti, čakala te bo!«

»Bolje je, da si o osmih doma, kakor ob sedmih na pokopališču!«

To so napisi, ki jih vidimo vsepovsod na zadnjih težkih tovornjakih in ki ne predstavljajo le duhovniške in prometne priročnike, temveč so del stvarnosti. Glas ki ga neprestano slišimo kot refren kake priljubljene melodije. To vsi vedo in vsi se tega drže in vendar: VSAKE POL URE JE V NEMCIJE ŽRTVOVANO ENO CLOVESKO ŽIVLJENJE, na ta »prometni oltar«. In kljub vsemu, da je vse tako lepo in čudovito urejeno, predvideno in predpisano!

»Cesta smrti se imenuje kratak kos poti, ki veže obe avtocesti med Wiesbadenom in Frankfurtom. Po statistiki je to ena najbolj prometnih cest v Evropi in cesta, kjer je tudi največ prometnih nesreč.

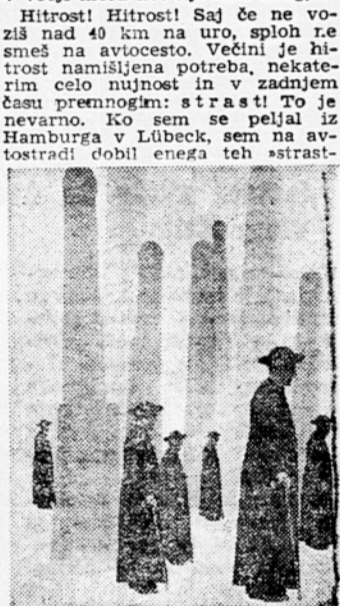
Nihče se ne zanima za pokrajino. Na štirikratni širini asfalta je primerna gneča. Ozja nemška vozila, široki ameriški »parniki« in težki tovornjaki s prikolicami. Le tu pa tam nam uspe izkoristiti delček časa in z veliko naglico švigniti mimo. Vsi so nervozni, vsi bi radi prehiteli, a reka vozil, ki nam drvi nasproti je brezkončna. In vendar. Kazalec na brzinomeru kaže višje in višje. Sto petdeset! »Bolje da izgubiš čas kot življenje!« piše zadaj na tovornem avtomobilu. Sto šestdeset! Se malo. Sto petinšestdeset! Prehiteli smo. Nekaj vozil je švignilo mimo iz nasprotni smeri.

»Vas je strah?« vpraša žena za volanom. Kazalec stoji na številki 169 km na uro. »Veste, da se voziti še hitreje, a cesta je mokra...« Avto pred nami nam daje signale z rdečo lučko. Blizamo se avtocesti — sledi naglo zaviranje in razpotežene črte pokrajine spet dobivajo jasnejše oblike. Tudi ženska za volanom se je nekoliko oddaljila. Njena pozornost je neverjetno skoncentrirana, vsak čas je pripravljena reagirati, celo več: ona je neprestano že na pol v reakciji. Živci trpe pri teh ljudeh, ki se vsak dan udeležujejo te prave avtomobilske dirke na stoterih »cestah smrti.« »Poršech, s katerim smo se takrat vozili, se da pognati do 205 km na uro in daga za volanom meni: »Osemdeset, sto dvajset ali stosedemdeset, to je vendar čisto vseeno — smrt sedi tako ali tako, z nami v vozilu!«

(Namesto ilustracije: Tovarna Volkswagen-avtomobilov izdela dnevno okrog 1000 teh simpatičnih vozil. Če pa hočete avto kupiti morate po naročilu čakati nekaj mesev!)

»Hamburgo so na vidnih krajih nameštene propagandno svarilne tabele, kjer vsak teden prometna policija objavlja bilanco nesreč in vse neprimetne posledice. Tisti teden v začetku oktobra je bilo v Hamburu 839 prometnih nesreč, od tega so v 416 primerih incident povzročili avtomobili (le v treh primerih je bil za nesrečo odgovoren vinjen šofer!) in rezultat: 314 poškodovanih in 9 mrtvih. Naslednji teden je bilo s smrtnih žrtvih in še naslednji kar 12. Po številu prometnih nesreč pa je Hamburg nekje na sredni in ima prvenstvo Frankfurt, kjer se prometna udeležujejo Američani v večji mera kot kjerkoli drugje.

Hitrost! Hitrost! Saj če ne vozíš nad 40 km na uro, sploh se smeš na avtocesto. Večini je hitrost namišljena potreba, nekaterim celo nujnost in v zadnjem času premoženje: strasti! To je nevarno, ko sem se peljal iz Hamburga v Lübeck, sem na avtostradi dobil enega teh »strast-

Dimniki, dimniki in možeje v črnih plaščih — dve sili današnje Nemčije

Tričetrt ure sem se vozil s tramvajem iz mesta do avtoceste, kjer sem čakal 10 minut, da je ustavil prvi klient in me v četrti nemško in biti pripravljena na žrtve domovine.«

»Bolje je izgubiti čas kot življenje!«

»Danes je Rolls-Royce verjetno ena najbolj znanih tovarn letalskih motorjev in avtomobilov na svetu. Poleg tega pa izdeluje tudi Diesel motorje. Ta družba, ki je sicer popolnoma v privatnih rokah pa kljub temu izdeluje avionske motorje tudi za vojsko. V vseh Rolls-Royce tovarnah je zaposlenih kakih 35.000 ljudi. Letos slavi ta tovarna svojo 50 letnico — 50 letnico srečanja »dveh velikih mož« — Rolls in Royce.

Ker poseduje ta tovarna tudi vojske tajnosti, je potrebno za njen obisk imeti dovoljenje ministrstva. Sam sem to uredil že prej in je zadovoljeval le kratak telefonski razgovor z Mr. Fenwickom, Press Officerjem, da sem se znašel pred glavnim vhodom tovarne v Derby-ju blizu Nottinghama. Ko mi je vratar napisal propustnico, mi je dejal, da pride pome sam Mr. Fenwick.

Starejši gospod, že 15 let pri Rolls-Royceu, je bil zelo prijazen.

»Na žalost, vam ne bom mogel dosti pokazati, Imamo pač take predpise. Se do pred nekaj leti, ni smel sploh nihče obiskati tovarne.«

Tovarna sama je stara in stisnjena na tako majhnem prostoru, da so morali dosečno vsako ped prostora izkoristiti. Med precej nizkimi poslopi so le ozke ceste za prehod. Notranje posameznih poslopi nam nudi isto sliko. Razni stroji, ki jim niti imena nisem vedel, stoji tako blizu drug drugega, da je prav umetnost najti prehod. Seveda je oprema tovarne najmodernejša.

Tukaj montirajo motor za potniško letalo »Viscount«. Dosedaj so razne avionske družbe iz vsega sveta naročile že 153 teh letal; mi je dejal moj spremljevalec in kot dober trgovec dodal: »Kaksna potniška letala pa imate vi v Jugoslaviji?«

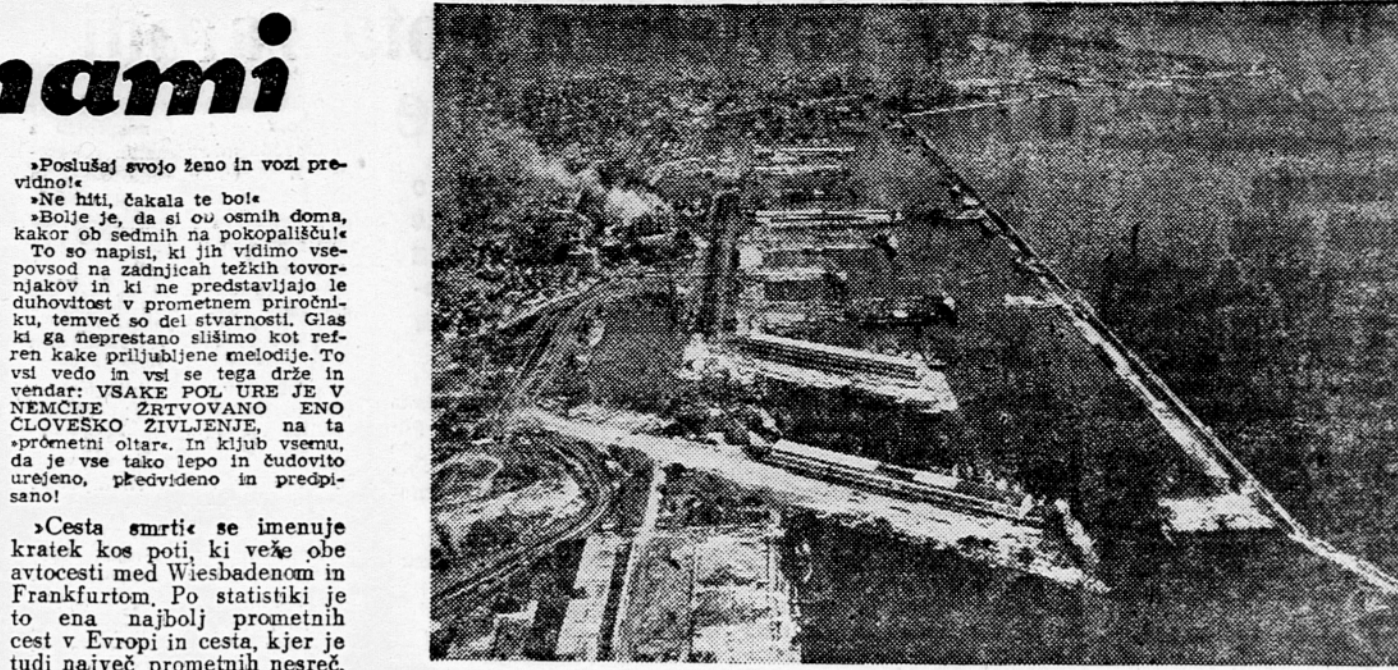
»Prav pred kratkim smo nabavili nekaj novih »Constellation« iz Amerike.

»Oh, bolje bi napravili, če bi kupili naše »Viscounte«, saj stane vsak le 250.000 funtov. Oni so gotovo dražji. Tukaj pa vidite skoraj izdelovljen »Avon« reakcijski motor. S štirimi takšnimi je opremljen nov »Comet-3.«

»Kaj pa je s »Cometom-1«, ki je zapovrstjo doživel toliko nesreč? Ali so ugotovili vzroke?«

»Tega pa ne vem natanko, ker držijo v tajnosti. Toda zapomnite si prosim, da »Comet-1« nima nobene zveze z Rolls-Royceom, ker je imel de Havilland motorje. Sedaj pa bova morala na kosilo, potem pa vam bom pokazal še zgradbo za preizkušanje motorjev in našo posebno šolo za inženirje.«

Obedovala sva v posebni restavraciji za obiskovalce tovarne. Videl sem, da kar precej ljudi obišče tovar-

Pogled na marseillsko trgovsko pristanišče

Sredozemski vozel

Zapisek iz Marseillea

V Marseille, drugo največje mesto Francije in njeno prvo pristanišče, sem prišel prav tiste dni, ko so zaključili četrto največje sredozemski velemesto, in ki ga je že do takrat obiskalo najmanj dvakrat toliko ljudi, kot jih ima prebivalcev sam Marseille. »Veste, to je nekaj čudovitega, to si morate ogledati!« — mi je z južnjakom temperamento dopovedoval sopotnik — mehanik iz Draginana, s katerim sem se pripeljal na glavni kolodvor Sv. Karla, nato pa mi na vprašanje, kje bi lahko dobil pocene prenočišče, z vzvišenega kolodvorskega stopnišča pokazal: »Naravnost, pa druga na levo;« sledil sem nasvetu in prišel v spletu ozkih uličk v zaporedje majhnih umazanih hotelov in penzionov, z nagubanimi a naličenimi padronami pri vhodnih pultih in ostrimi vonjavami po dezinfekciji. In čeprav sem se zaradi strahu pred ceno drugod in zaradi težkih kočevk v rokah, končno ne odločil za enega med njimi, ki je imel gospodinjico kot staro profesorico in pri vratih strašno dostojanstven napis »Kralj Albert I«, sem zvečer na uličnem vogalu srečal kar dve skupini policajev s psom volčjakom, ki so me opozorili, da naj naprej potemnih ulicah ne hodim, kajti to se začena nevarna arabška četrt, ponči pa so se pod oknom pri hotelskem vhodu vrečče pogajali črni vojaki in bele prostitutke.

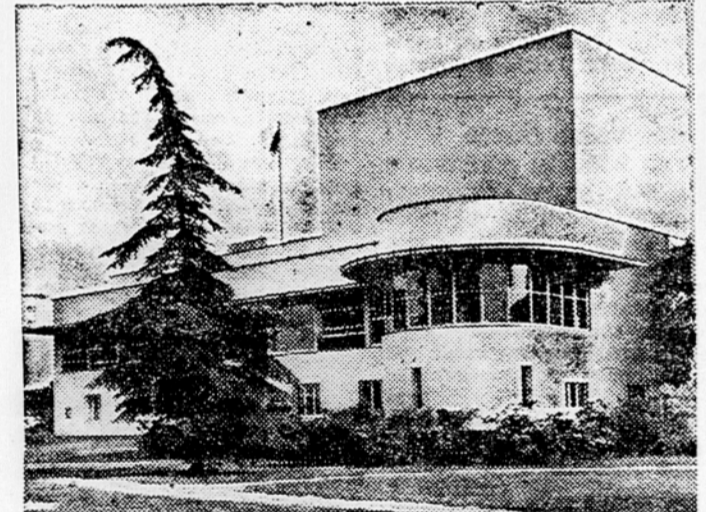
Kot da bi ne bilo temne noči, je sijala naslednjega jutra Cannebiere, glavna prometna in trgovska žila Marseillea, ki teče iz njovega središča do obrežja starega pristanišča, posejane s kopicjo zastarelih bark in turističnih motornih čolnov in obdanega z vncem ribiških restavracij in hotelov s smradom po ostrigah in ribji juhi. »Najlepa avenija sveta«, ji pravijo Marsejci in če to že ni, je pa vsekakor ena najbolj živahnih, v kateri se pod toplim provansalsko — sredozemskim soncem mešajo barve vseh kontinentov in trgovske ambicije vseh sort od izložb z modeli Nine Ricci, preko prodaje ostankov pred lokali po smešno nizkih cenah do arabskih krošnjarjev, ki ponujajo svoje debelodlakave benu in črno vzorčaste maroške preproge. Namesto umazanega perila, ki je viselo od okna do okna po stranskih ulicah, pa je Cannebiere migotala v modro-belo-rdečih barvah francoskih trikolov, pritrjenih skupno z republikanskimi gr-

bi in reklamo za sredozemski velemesto na slehernem občestnem drogu. Nad vsem tem je na vzvišenem hribu čepela romarska mornarska cerkev Naše Gospe Čuvarice s stoterimi po stenah izobešenimi zaobljubljenimi spomniki od male Terezike do francoskega tankovskega zhora ob izkrcanju v Južni Franciji.

Sam velemesto je vrvel na drugi strani hriba, v prostornem parku Prado blizu nove Corbuserieove zračne palače za 1500 stanovalcev. Okrog 70.000 kvadratnih metrov zavzemajo danes stalne razstavne hale sredozemskega velemesta na razstavniščnem prostoru preko 16 ha. V 50 raznih strokovnih oddelkih po palačah in na zunanjih razstavniških razstavljajo francoski in inozemski razstavljalci zlasti razne industrijske, pa tudi poljedelske izdelke. Sredi med glasno vpjičnimi kupci in prodajalci se pozimais za te ali one izdelke; hladnilnikom je posvečena cela dvorana; tamkaj višič stalno organizirano modno revijo in sorazmerno ceneno pohištvo, drugo del je poučjejo o najnovjših agrarnih metodah, 87.000 frankov stane mali motorček »Starlett«, za 230.000 frankov dobiš udoben 8 sedežni motorni čoln podjetja Rocca, razstavljen sredi med drugimi pomorski artikli v novem skoro 3000 kvadratnih metrov širokem umetnem bazenu. Ker sem v glavni dvorani opazil razobešeno tudi jugoslovansko zastavo, sem mimogrede stopil k načelniku propagandnega urada velemestja Morellu, ki mi je hkrati z ugotovitvijo, da imajo letos 3500 razstavljalcev, že skoro 2 milijona obiskovalcev in za okrog 30 milijard frankov sklenjenih kupcij, vneto poudaril: »Sredozemski velemesto v Marseille zbirava vzorce izdelkov iz vseh dežel ob Sredozemskem morju. Zato je verjetno, da bo v bodoče na njem hkrati z drugimi sodelovalca tudi Jugoslavija. Jugoslavija bo tod gotovo našla svoje mesto in mi bi bili navdne veselci, če bi lahko tudi vaša dežela pozdravili med razstavljalci. Svoje posebne paviljone imajo zlasti Italija, Egipt, Turčija, Grčija, ZDA itd., opazil pa sem tudi majhen in vsjo zaotlasto deželno razodevajoč paviljon Španije. Pri samem izhodu so se vrstili posebni paviljoni Alžira, Maroka, Tunisa in drugih francoskih prekomorskih posesti, ki razstavljajo predvsem preproge, ročne dela, prehranske konzerve, tobak in podobno. Mimogrede sem na razstavnem pultu pobral perspekt s sliko prekomorskih afriških in azijskih narodov in likom francoske revolucije v ozadju — propekt francoskih prekomorskih posesti, ki zavzemajo 22 krat večjo površino od same matične dežele. Na hitro sem se prebral v njem ganljivi izrek Mariusa Mouteta »Ti narodi nam ostajajo zvesti, delno zato, ker so hvaležni za izkazane usluge, zlasti pa zato, ker Francija zanje predstavlja veliko upanje«, in upehan stekel na kolodvor Sv. Karla.

Za mano je ostajal Marseille ob bleščemem Sredozemskem morju. Zdaj se je žele raztegnilo pred mano novo trgovsko pristanišče Marseillea Joliette do Mirabeaua in petrolejskega pristanišča Lavere z mogočnimi rafinerijami. Okrog 30 km zidane pristanišče obale s preko 150 iztovornimi pomoli in skupno površino okrog 450 ha. Tod teče francoska pomorska ekspanzija v Afriko, semkaj pri-tekajo afriški proizvodi od banan do cenene delovne sile na pomolih. Nekje daleč čez morje sta se zavozlala Afrika in Evropa. Če ne bi vlak tako nezadržno hitel, bi se zamislil — kdo bo končno koga.

bp

Moderna palača parlamenta v Bonnu

Avtogram

Dalai lama

Odlomek iz reportaže

Po prvem tednu v Pekingu se prvotno začudenje nekoliko zmanjša. Toda še vedno ostane nekakšen občutek fantazije: to je kraj, kjer se lahko zgodi vse in kjer lahko nenadoma srečaš kogar koli. ... Sel sem na sprejem, ki ga je dal ministrski predsednik Ču En Laj v slovo Nehruju — družabno življenje v Pekingu je omejeno samo na takšne stvari in tu se zberejo množice ljudi, ki pijejo kitajski šampanjec (krstili so ga: Azijski odgovor na mikrobiološko vojno) in čakajo, da bi videli koga od slavnihih mož.

Med množico tovarištev v modrih uniformah sem se ravnno začel izredno močno dolgočasiti, ko se mi je na gumb rokava ujela čudovito lepa stislena obleka.

Precej hudo Sok me je udaril, ko sem spoznal, da majhni deček z očali v obleki, ni nihče drugi kot Dalai Lama iz Tibeta. Ni vsak dan, da se človek sreča s trinajsto reinkarnacijo boga, z devetnajstletnim suhcem, ki uradno živi že dve in pol stoletji, ki se ni nikoli rodil in ne bo nikoli umrl. — In vendar je bil tisti

pred menoj in kimal z glavo kot kakšen metodist možu s plačnjem kozarcev z vodo.

Nisem si še dobro ogledal tega na gladko ostrženega boga, ko sem opazil, da ima v zepu — ali kakor že bi on to imenoval — več nalitnih peres kot kdor koli, ki sem ga kdaj videl. To mi je dalo zamisel, ki je še nikdar nisem imel: zaprosil sem za svoj prvi avtogram.

Ko je to sveto bitje napisalo svoje ime, se je predme iztegnila še ena roka: roka Pamčen Lame, ki predstavlja politično stran skrivnostnega tibetanskega dvobožja in ki je pravzaprav organiziral kitajsko okupacijo »nedostopnega mesta«. Tudi on se je podpisal.

Ko sem spravljaj svoj kosček papirja, je Dalai Lama spregovoril svoji dve besedi, pri čemer je pokazal na papirček: »Dalai Lama prvi,« je zamrmral, »Dalai Lama trhinji.« Upravičeno lahko rečem, da se kaj takšnega ne more zgoditi prav nikjer, razen v Pekingu...

(James Cameron v »News Chronicle«)

V tovarni ROLLS-ROYCE

le to, kar kupci plačajo za letalo.»

Zlasti zanimiva je nekaka »zlozljiva« šola. »Deželan, ki ne morejo poslata zadosti svojih ljudi sem, pač mi pošlje mo tja šolo.« Ta šola je oskrbljena z vsem, kar je potrebno za pouk 250 ljudi. Sedaj je šol v rabi približno 30 takih šol.

Tako, sedaj ste videli, vse, kar sem vam lahko pokazal. Sedaj pa bova morala pohiteti na postajo, ker do odhoda vašega vlaka za London manjka le še deset minut, je zaključil moj spremljevalec. Martin Znidarsič

Potniško letalo Vickers Viscount

DROBNE

Na nedavnih volitvah je nekaj ženska iz Dixieja hotela voliti v New Yorku, zato ker sedaj stalno biva tam. Za dosego volilne pravice pa mora državljan dokazati, da je pismen. Ženska je enostavno odnesla na sodišče svoje univertitno diploma. Uradnik je dokument pogledal, se skremžil in dejal: »Gospa, na formularu ste napisali, da ste se rodili v ZDA. Toda ta dokument je v tujem jeziku!« Trajalo je precej časa, da mu je dopovedala, da je tuji jezik — latinščina.

Nepalski kralj Tribhuvana bo prišel pridojni mesec na državni obisk v ZDA. V njegovem uradnem sporočilu pa je rečeno, da namerava priti s svojima dvema ženama. Paragraf 212 Mac Carrenovega zakona pa pravi, da je vstop v ZDA prepovedan vsakomur, ki progajata poligamijo. Sedaj čakajo zaskrbljeni uradniki na intervencijo Dullesa, ki naj bi v tem primeru omogočil izjemo. Če se to ne bo zgodilo, bo moral nepalski kralj omiliti svoj obisk v ZDA na otok Omishi!

Ravnateljstvo Grand hotela v Leicesteru (Anglija), v katerem se

GRADNJE V NOVEM VELENJU

Stanovanjski račun rudarjev: 264 in 211

S povečanjem proizvodnje premoga, ki se je dvigala vse od leta 1945, je bilo nujno

Rudarska hiša v Novem Velenju

mislimi tudi na povečanje zaposlenih rudarjev v rudniku lignita v Velenju. Problem kapitalne izgradnje so reševali zadovoljivo, toda več ali manj so zanemarjali vprašanje pomanjkanja stanovanj.

Zato so pričeli velenjski rudarji s pomočjo raznih kreditov in z lastnimi sredstvi borbo s stanovanjsko krizo, ki jo z vsem uspehom počasi, to-

Z VIII. REDNEGA ZASEDANJA CENTRALNEGA DS ZELEZARNE JESENICE

Kovinarji so dobro gospodarili

Iz poročil o devetmesečnem delu lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je železarski kolektiv v dobi od 1. januarja, do 30. septembra dobro gospodaril in dosegel razveseljive uspehe. Rednim kupcem so železarji prodali za nad 14 milijard dinarjev raznega blaga, za to proizvodnjo so morali v tej dobi nabaviti raznih surovin in drugega materiala za nad 6 milijard dinarjev. Pri predelavi teh surovin so kovinarji prigrisodarili in ustvarili skoraj štiri milijarde dinarjev dobička, ki so ga nad vse koristno vložili in izkoristili. V bodoče bodo morali povečati skrb za 100 od-

stoto izkoriščanje obratnih sredstev, povečati je treba delovno disciplino in zmanjšati število nepotrebnih bolezenskih in drugih izostankov. Znižati bodo morali število reklamacij, obratnih zastojev, obratnih nezgod, in stonjin na železnici.

Kakor vsa dosedanja zasedanja centralnega delavskega sveta v železarni Jesenice je bilo tudi to zadnje, VIII. nadve zanimivo in plodonosno: Nad 150 članov centralnega delavskega sveta in drugih kovinarjev, ki se zanimajo za poslovanje kolektiva, je na tem zasedanju sledilo izčrpnim poročilom.

da gotovo odpravljajo. V Novem Velenju so od leta 1945 do danes zgradili 246 stanovanj, kjer se je naselilo 1.000 ljudi. Poleg tega so zgradili lep samski dom s 45 sobami ter poslovnimi prostori za trgovino. V izgradnji je nadaljnjih 211 stanovanj, ki bodo pripravljena za vseštve.

V Novem Velenju, ki bo izrazito rudarsko naselje, bo prihodnje šolsko leto izročena na svojem namenu moderna 16 razredna osnovna šola, grajena v paviljonskem slogu. Stanovanjski blok se bo pridružil še modern trgovski dom, kjer bodo dobile svoje prostore razne trgovine in obrtne delavnice ter kulturni dom z ločenim poslopijem za gledališče.

ENA LADJA MANJ NA MORSKEM DNU Edino pri Malti se je zgodilo nekaj podobnega

Poldrugo leto je trajalo, da da je ekipa Raša, setavni del kolektiva »Brodospas« doživela v Prokljanskem kanalu, nedaleč od Zatonu pri Sibeniku vesel dogodek. Iz globine 35 metrov so potegnili veliko potniško ladjo »Arborea«.

Proti koncu so dvigali ladjo med drugim tudi tako, da so potiskali zrak v njene prostore in so se pri tem hkrati posluževali valjev in navzgor obrnjene kobilice. Dviganje 116 metrske ladje imajo za največji uspeh v zgodovini podjetja »Brodospas«. Način dviganja, kakršnega je uporabila skrupina Raša, uporabljajo po svetu zelo redko; v glavnem za dviganje velikih vojnih ladij. Med minulo vojno so se ga posluževali Angličani, po vojni pa so si z njim pomagali samo enkrat, in sicer pri Malti, ko so dvigali iz globine 16 metrov večjo torovno ladjo.

Iz takšne globine, kakor so dvignili ladjo »Arborea«, doslej še niso potegnili nobene ladje, zlasti ne, da bi bila kobilica obrnjena navzgor, kakor je bil slučaj pri dviganju te 3200-tonske ladje.

Ali suhe statistike res vse povedo?

k članku »Da bi ostale šole odprte«

Tov. A. L. iz Kamnika nam je poslal članek o učnih pogojih in tamkajšnji gimnaziji, zlasti glede na navedbe v članku »Da bi ostale šole odprte«, ki je bil objavljen v našem listu 7. oktobra t. l. Takole piše:

Gimnazija v Kamniku je ena izmed dveh popolnih gimnazij v okraju Ljubljana-okolica. Statistični podatki SFR LRS (Prov. delavec z dne 14. X. 1954) nam govorijo, da vsaka teh gimnazij služi 60.000 prebivalcem, medtem, ko je republiško povprečje na 31.425 prebivalcev, v Ljubljani pa pride 1 gimnazija na 12.718 prebivalcev. Kamniška gimnazija služi dežel, čeprav v okolici Ljubljane, kar nam pove karta, ki kaže odhod so doma dijaki kamniške gimnazije, pa tudi sam sestav dijakov. Od 785 dijakov jih poseja 81% nižje razrede, 19% pa višje razrede, tako da je višje-

števamo okolnosti, kot so bližina kamniške gimnazije. S tem pa se nisimo dali delovnim ljudem odgovor, zakaj so znatni predeli brez mladine, ki poseja višje šole. Statistike pa nam povedo še marsikaj: 25 višješolcev dela doma, kot prave delovne moči v gospodarstvu, 89 višješolcev ima do šole več kot pol ure, 29 jih je brez enega roditelja. Redna problematika na naših konferencah pa je, poljska dela in dolga pot do šole odraščajo dijake od učnja, v pretežni večini pa nimajo doma nikogar, ki bi jim lahko pomagal pri učenju. Zato so težave pri tujih jezikih in matematiki znatno večje, kakor pri mestni mladini.

Edino, kar lahko tu naredimo, je poglobljeno individualno delo v razredu, to delo pa pri 40 dijakih ni mogoče. Zdržištev od delovni bi zato prizadela prav tisto mladino, ki jo na visokih šolah najbolj pogrešamo, saj bi se brez dvoma uspešni poslalsli in marsikateri dijak, ki si v danih pogojih pridobi potrebne znanje, bi pri tako močnih oddelkih odpadel. Ti razredi pa so tudi opravičili ugodno okolnost, ki omogoča dober pouk, saj je ob koncu šol leta izdelalo 77% dijakov, med ostalimi, ki so imeli negativne

števamo okolnosti, kot so bližina kamniške gimnazije. S tem pa se nisimo dali delovnim ljudem odgovor, zakaj so znatni predeli brez mladine, ki poseja višje šole. Statistike pa nam povedo še marsikaj: 25 višješolcev dela doma, kot prave delovne moči v gospodarstvu, 89 višješolcev ima do šole več kot pol ure, 29 jih je brez enega roditelja. Redna problematika na naših konferencah pa je, poljska dela in dolga pot do šole odraščajo dijake od učnja, v pretežni večini pa nimajo doma nikogar, ki bi jim lahko pomagal pri učenju. Zato so težave pri tujih jezikih in matematiki znatno večje, kakor pri mestni mladini.

Edino, kar lahko tu naredimo, je poglobljeno individualno delo v razredu, to delo pa pri 40 dijakih ni mogoče. Zdržištev od delovni bi zato prizadela prav tisto mladino, ki jo na visokih šolah najbolj pogrešamo, saj bi se brez dvoma uspešni poslalsli in marsikateri dijak, ki si v danih pogojih pridobi potrebne znanje, bi pri tako močnih oddelkih odpadel. Ti razredi pa so tudi opravičili ugodno okolnost, ki omogoča dober pouk, saj je ob koncu šol leta izdelalo 77% dijakov, med ostalimi, ki so imeli negativne

ocene pa jih tri četrtine ni izga kluba ni nič manjši od programa delavskega prostovolnega društva, ki pa zelo aktivno delava. Pravi pravi tem so se naši šolski kolektivci dobro izkazali, saj predstavljajo jedro dramske sekcije, literarnega krožka, ki tiska svoje glasilo, pojejo v zboru, sodelujejo v TVD »Partizan« in drugod. Pa tudi proforski kolektiv je zelo delaven, saj slihehri član zboru opravlja vsaj eno neplačano izvenšolsko dolžnost, precej pa jih je zelo aktivnih. Zato je tudi prav, če imajo v šoli za sedanje razmere urejene delovne pogoje.

Ce bi vse šole tako zagovarjali urejene razmere, imenovana komisija ne bi mogla pomagati vsem tistim šolam, ki jim kadra primanjkuje. Z združitvijo dveh sedmih oddelkov v en razred ne bi pridobili nobene moči za preprečevanje, niti nobenega prostora, spreminjanje bi se je nekoliko izdatki v proračunu, ki pa grede samo v korist delavsko-kmečke mladine. S tem, če bomo kader odvzeli iz urejenih šol, da vsaj nekako pomagamo neurtenim šolam, bistvenega napredka ne bomo dosegli. Družbeni problem pa je, kako tistih 47% diplomantov filozofske fakultete, ki so izven prostovne službe, dobiti v vrste prostovolnih delavcev in kako zagotoviti, da se ob premeštanju v oddaljene kraje še kdo ne bo odpravil prostovolni službi.

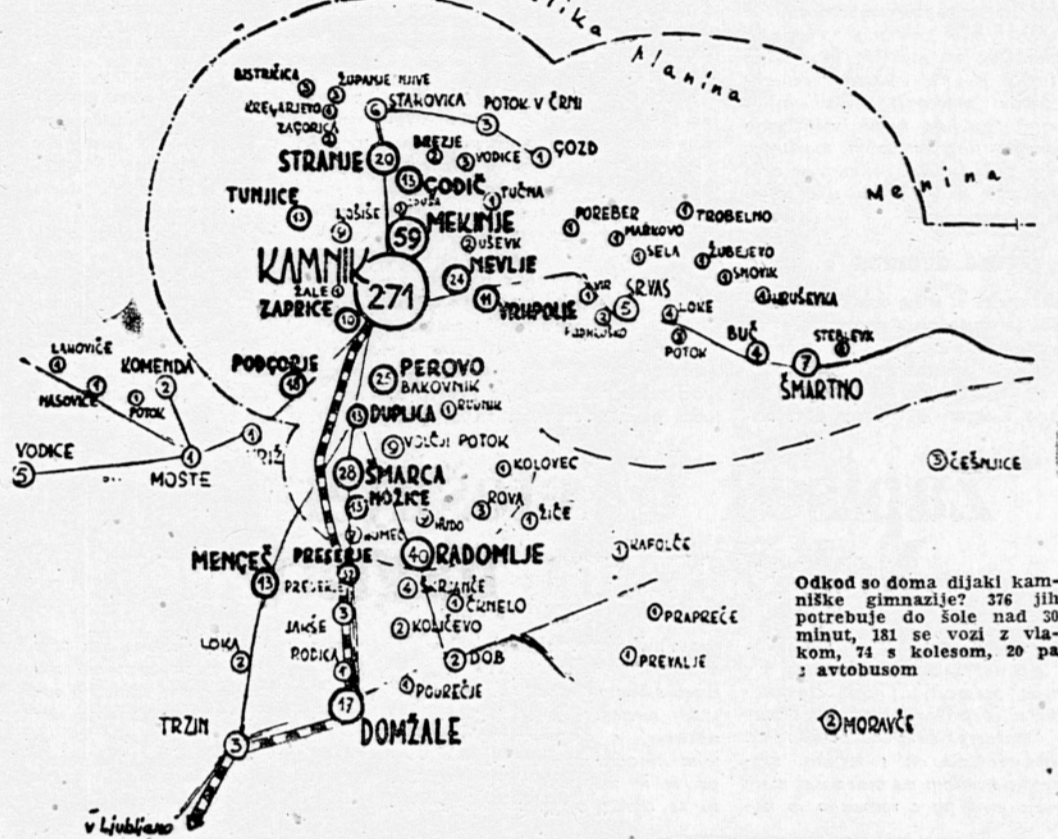
A. L.

potopile bombe iz zavezniških letal leta 1944. Med požarom na ladji je posadka odprla ventile in tako je voda vdrla v ladjo. Načrte za dviganje ladje je izdelal ing. Albert Tence, ladjo pa so dvigali pod vodstvom kapitana Aleksandra Pošiča. Dela so bila zelo težavna, saj so morali med drugim razkopavati blato, v katerega je bila zarita »Arborea«.

IZ MOZIRJA

Kmetijska zadruga v Ljubiti pri Mozirju gradi za svoje potrebe lep stavbo, v kateri bo imela v pritriljeve prostore za trgovino, skladišče in pisarno, v nadstropju pa bodo stanovanja, kar posebno pozdravljamo, ker teh v Mozirju itak manjka.

Na nižji gimnaziji imajo posebno hude težave s poukom matematike. Pretekla sta že dva meseca, a dveh učnih moči, ki jih šola za nemoten pouk nujno potrebuje, kljub obljubam ni od nikoder. Pozdravljamo sklep SFRK pri LRS, ki je predlagal ljudski skupščini, da se osnuje komisija, ki bo imela pravico soodločiti pri nameštanju učnih moči na srednjih šolah. Vtis imamo, da bi mladi ostali najrajši v Ljubljani in drugih mestih, na podeželje pa skoraj nihče neče iti. S primerne dodatne plače, ki bi jo zadrževala vsakek izbirljalsla.

Ljubljani, kjer poseja nekaj mladih srednje strokovne šole in to, da mnogi delovni ljudje raje usmerijo mladino v poklice, kakor bi ji omogočili nadaljnje šolanje, potem sicer razumemo »nisko organizacijsko podlogo«

delo v tujem jeziku in matematični dopu. Zdaj ko se uvajata dva tuja jezika za višješolce, bodo te težave še večje.

Gornji razlogi utemeljujejo pravilnost zaključkov profesor-ske zbornice. K temu pa lahko pridamo še higienske razloge. Gimnazija v Kamniku ima lepo, novejšo šolsko poslopje, učilnice v njej pa ustrezajo povprečju površine za FLRS (in to povprečje je brez dvoma odraz slabših pogojev, kakor so v Kamniku) in tudi sedanje število dijakov na eno učilnico ustreza zveznemu povprečju. V okviru LRS pride 34 učilnice na 31 dijakov na 1 oddelku, samo za 18 oddelkov nižje gimnazije pa zmeso to povprečje 35 dijakov ali celo več, kot je povprečje LRS. Na enega dijakaa za ves zavod - pride v učilnici v klopi, stoli in prehodi vred v 1,2 m² prostora. Vsi prostori na zavodu pa so tako zasedeni, da imamo v pevski sobi razred, za vse oddelke pa le eno učilnico preurejeno v fizikalno-kemijski laboratorij.

Od kod so doma dijaki kamniške gimnazije? 376 jih potrebuje do šole na 30 minut, 181 se vozi z vlakom, 74 s kolesom, 20 pa s avtobusom

Samo tole je morda potrebno pripisati dopu iz Kamnika: ne gre za nerazumevanje vzgojnih prednosti, ki jih imajo oddelki z manjšim številom učencev, pač pa za eno osnovnih vprašanj: odkod dobiti potrebno število učnega osebja, da bi vsem srednjim šolam, nižjim in višjim, omogočili reden pouk? In prav v šolah, katere obiskuje največ dijakov, ki potrebujejo do šole uro in več, kjer je največ učencev se mladine prevzem delavskega, kmečkega in obrtniškega poretka, kjer je neposredno zanimanje stareš za šolanje otrok morda manjše kot v kamniškem predelu in končno, kjer v bližini ni drugih šol, prav v teh šolah je pouk ogrožen. Če ne bo razumevanja za te probleme v tistih krajih, koder so boljši pogoji, potem bi se lahko zgodilo samo dvolet: ali administrativna pooblastila republikanskih organov povečati ali pa šole brez potrebne učnega osebja zapreti in s tem odvzeti generaciji izven večjih mestnih središč in njihove okolice možnost in pravico do šolanja. Zanimanje sovražev v Kamniku za tamkajšnji gimnaziji in mladino je brez dvoma pohvalno. Toda gledati samo Kamnik, prešišati pa potrebe Mežiske doline, Prekmurja, Primorske in drugih obmejnih in oddaljenih krajev, odnes ni dovolj.

Lep uspeh domačega strokovnjaka

Kdo ne pozna rastline digitalis ali po naše naprste. Če ga niste videli samoniklo, ste ga gotovo opazili kot okrasno rastlino v vrtovih. Kakor je ta rastlina lepa, tako je tudi močno strupena, ker vsebuje snovi, ki — zaužite v prevelikih količinah — zaustavijo bitje srca. Nasprotno pa so te strupene snovi v majhnih količinah danes eno najuspešnejših sredstev pri srčnih motnjah. Zato je razumljivo, da so se in se še vedno ukvarjali s to bilko številni znanstveniki. Farmaceutske tovarne trkmaljivo in izdelavali čim boljših zdravilnih pripravov te vrste. Nekateri preparati so znani širom sveta in jih tudi mi uporabljamo. Uvoz je večinoma s precejšnjimi težavami in posledica tega so neradne dobave.

Pris nas se že nekaj let bavimo z digitalisom, čeprav to ni lahka zadeva. Posega namreč v več področij, ki jih je potrebno povežati v celoto. Le tako nam je uspeh zajamčen in tako bomo imeli tudi koristi.

Najprej je treba vzgojiti bilko, potem iznajti postopek za izoliranje odnosno pridobivanje delujočih snovi in končno z biološkimi metodami ugotovljati učinek predelane snovi. Prvo in tretje je uspešno rešil farmakološki inštitut medicinske fakultete v Ljubljani, ki si je pridobil izkušnje na svojih poizkusnih nasadih za kultiviranje digitalisa, v svojih laboratorijih pa ima aparature in izučeno osebje za ugotavljanje aktivnosti delujočih snovi po najodobnejših metodah.

Krog vseh teh raziskav digitalisa pa je zaključen z najno-

S. F.

OČE IN SIN

Napisano za »Slov. poročevalce«

pa sem se napotil na pravno fakulteto; pa tudi tam ga že lep čas niso videli. Preplašen sem napisal pismo Zivku. In se trije dnevi niso minili, ko se mi prikaže Zivko in Milja. Vzduhujeta in tarnata, ker tu di njima Milutin že dolgo ni pisal. Povečerja, premočita, drugi dan pa na lov za Milutinom. Prvi dan ga nista našla. Druga dne gresta najprej k neki vedeževalki in izvesta od nje, da je Milutin živ in zdrav, a da je padel v slabo družbo. In zares, tretji dan ga najdeta in prideta z njim k meni. Ustrašim se, ko zagledam mladega pesnika. Na sebi ima hlače iz neke sive snovi, toda ena hlačnica je krajša od druge za celih dvajset centimetrov, kot da so nesrečnika psi gonili po beograjskih travnikih. Čevlje ima blatne in raztrgane. K temu je še gologlav in lase ima sprjete, kot da že tri mesece niso videli glavnika. Ves je poraččen z gosto črno brado, ki mu pokriva lica in vidi se mu samo velik nos, oči in široka nasmejana usta. Niti suk-niča nima na sebi, a srajco ima razgaljeno, ker nima na njej niti enega gumba.

»Ne moreš ga spoznati, kaj-neda?« me napovori Zivko, a nesrečna Milja izbruhne v jok. »Ali mi vsaj lahko pojasniš, kako je mogel tako naenkrat izgubiti razum? Iz vaši smo ga poslali pametnega.« Milutin zabrdi z roko skozi brado in zavleče usta v nasme-h.

»Ne, nisem blazen,« reče ja-sno in pametno, »toda postal sem eksistencialist. Najprej sem bil nadrealist, zdaj pa sem eksistencialist. Mnogo nas je v Beogradu.« Milja si obrise solze. Malo ji je menda odleglo, da ni njen Milutin edini tak na svetu. »Toda zakaj, sinko, zakaj?« začne in spet jo oblijejo solze. »Kaj sta ti oče in mati za-lega storila? Nisi bil ne lačen ne žejen. Ali ne bi bilo bolje, da bi se učil, kakor da deláš okoli neumnosti, kot še nihče od naših?«

»Ah, ne,« na kratko odvrne Milutin. »Jaz sem eksistencija-

list, hipermodernist v literatu-ri. Iščem nove poti in smeri, a prava nočem študirati. Kaj bi s tem?« Poznam mnoge beograjske nadrealiste. Ti ljudje pišejo nerazumljive verze, pa so se kljub temu vsi lepo znašli v življenju, dobili dober polož-žaje in žive dandanašnji kot normalni ljudje. Blaznost jih prime samo kadar vzamejo pero v roko. Toda takega ču-da doslej še nisem videl.

»Kako pa napreduješ?« vprašam Milutina, da bi pomiril Zivka in Miljo. »Ah so ti že kaj tiskali?« »Seveda!« vzdihne Milutin in me hvaležno pogleda ter začne stikati po žepih svojih pristiženih hlač, dokler ne najde nekakšnega zmečkanega časopisa. Razvije ga, pogleda zmagovito očeta in mater in dvigne glas: »Za to, kar vam bom sedaj prečital, sem dobil tri tisoč dinarjev honorarja. Naslov se glasi: »Deklica ima kozje rogove in rep iz hiacint.« Milja tretjič bruhne v jok in se zamaje na stolu. Zivko pa izbuženo pogleda in zakliče: »Kako, kako? Ponovi brate!« »Deklica ima kozje rogove in rep iz hiacint,« ponovi Milutin nekoliko tiše. A Zivko ga ne pusti dalje čitati, ampak izvleče iz male torbice steklenico prepreečnice, trikrat potegne — menda da bi si nabra-til moči — in začne zasliševati sina:

»Hej, bratec, ali poznaš svo-je ime in priimek?« »Pišem se Milutin Pantić, a v literaturi me poznajo pod psevdonimom Pan Milič.« »Dobro, od kod pa si? Ah veš?« Milutin ve tudi to. Tudi po-zna ime očeta in matere in ve celo to, katerega leta je rojen.

»No, lepo,« reče Zivko bla-go. »Kako torej, da se ti je to zgodilo? Zakaj si se tako za-pustil? Podoben si, nesrečnež, pogbelemu menihu. Zakaj si vsaj las nisti porazel in zakaj ne pišeš kot pameten človek? Od kod naj ima deklica kozje rogove in od kod rep iz hia-cint? To mi povej!« Videl sem, da je Zivko pra-ve realist. Toda tudi njegov sin je stanovitven.

»Mi eksistencialisti preziramo zunanost in urejenost,« nam pojasnjuje. »Naše oblače-nje in naš zunanji izgled sta

Ob koncu pretekle vojne sem si pridobil čudovitega prijatelja v neki vasici blizu Smedereva. Sprejel je ta dobi mož pod svoj rodni krov me-ne in mojo družino in mi niti ni pradržal zaračunalav ko-ruzne moke; da pa smo počiva-li na podstrežju njegovega hleva in pili vodo iz njegovega vodnjaka, sploh ni vzel v račun.

Tudi njegova žena Milja je bila dobra duša. Dajala je vča-sih mojim otrokom sadje — po navadi hruške, ki vpleejo usta skupaj — in niti ni mno-go računala zanje. Tudi se ne morem pritoževati glede nji-hovega edina Milutina. Res, da je bil malo razvajen in razposajen in mi je sem ter tja pokazal jezik ali me opso-val, pa četudi bi me s kame-nem obmetaval, se ne bi je-žil, ker sem videl, kaj nse pret-rove v tej vasi drugi Beograj-čani pri gospodarjih, kjer so našli zavetje, ko so spomladi 1944. leta spet začele pljuskali bombe na Beograd. Zgodilo se je, da so bili nekateri kar mimogrede še tepeni in spali so na golih tleh. Jaz pa sem s svojo družino živel razkošno kot naša in Zivkovem pod-strešju, na se me še s prstom ni dotaknil.

Ko je bilo vojne konec, sem pohitel v Beograd. Ni dosti manjkalo, da se nista Zivko in Miljo pri slovesu razjokala. Trikrat sta mi pravila, da sta se v stiski izkazala proti meni kot bogobojna človeka in pri-stavila še, da jima nisem ostal nič dolžan, razen če jima sam od sebe, prostovoljno, ne pu-stim za spomin ene odeje. Pa sem jima dal še to odejo, da ostanem dobrim ljudem v lep-em spominu.

In glej, deset let je že mi-nilo od tedaj, a Zivko in Mi-lja prihajata često v goste, kot da smo se pobratili. Kadar ju le kak posel privede v Beo-grad, prideta k meni večerjat in prenočevati. Hleva jaz ni-mam, pa jima odstovim svo-jo sobo in svojo posteljo, in ker tudi koruzne moke nimam, jima dam k večerji naš pe-kovski kruh. Nočem si z gre-hom umazati duše in Zivko in Milja znata to ceniti. Skrajni nikdar ne prideta praznih rok. Ali prineseta dve jatici, na tu-di tri, štiri jabolka včasih.

Zivko so gonile v Beograd gospodarske skrbi. Enkrat so ga sovražniki očrnili, da je špekuliral z neko mastjo, dru-gič je mahnil s kolom pred-bednika občine, pa je moral

Razstava

Društva slovenskih likovnih umetnikov

Jesenska razstava DSLU v Jakopičevem paviljonu kvaliteto pač ne dosega razstave petnajstnice, ki je bila letos spomlad...

straktni kompoziciji prenesel toplo razpoloženje v prirodi v abstraktne barvne like na platnu...

priljubljenosti. »Čemu«, se sprašuje gledalec ob takih slikah — mogoče se bolj kot ob abstraktnih kompozicijah — kaj ima vendar ta umetnost opraviti z njim in z umetnikom samim?

Melita Vovkova je živa in nepotrebna s svojo »Ullico«, Franceta Slano — pa čeprav niso njegove slike najbolj srečno izbrane — odlikuje svojimi oblikovnimi vsakdanjega življenja. Njegova posebnost je ostra, elegantna linija, s katero bi v grafiki dosegel kvaliteten stvari.

Olinatne slike razstavlja v tem prostoru še Vida Fakin in Cita Potokar, plastiko pa zastopajo Julka Renko s solidnim ženskim aktom v kamnu, Aleska Eržen-Sušteršič z reliefom v mavcu, Vladimir Bratuž Furlan s figurarno skupino, Janez Lenasi z aktom v žgani glini, Stojan Batič s svežo, prikupno Kopaliko in Vekoslav Bombač s sedečo figuro v bronu.

Desna stranska dvorana

Božidar Jakac razstavlja dvoje pastelov. To pot je eden uglasen in jesensko noto s fantastičnim prelivanjem barv. Tone Kralj ima v tej dvorani plastiko Salomo, kjer bi naj spirala okoli telesa figure vzbujala vtis plesa in dinamike. Povsem nepotreben trud. Z olinatimi skicami so se predstavili Slavko Koreš, Karel Zelenko, Jela Trkoczy, Ežo Šajko, Nikolaj Omersa, Izidor Urbančič, Mira Pregelj, Lajko Pandur, Ivan Lovrenčak, Marjan Doojčak, Floris Oblak, Marjan Tršar in Fran Tratinik.

v Jakopičevem paviljonu

Floris Oblak je brez dvoma najdarjnejši slikar, ki ga poznamo že po njegovem nastopu v Mali galeriji. Predstavlja eno svetlih točk v tej dvorani. Samostojna, čeprav slaba slikarska osebnost, je slikar France Zupan, ki razstavlja gvaš v zaniž značilno nemogoče kombinaciji barv. Plastiko pa zastopata še Gabriel Kolbič in Ivan Strekelj. »Poplava« v mavcu je delo, ki vzbudi zanimanje.

Leva stranska dvorana

Vladimir Lakovič je nedvomno odkritelj te razstave. Njegov »Krematorij« (olje na lesu) je slikan sugestivno, s smislom za dramatično kompozicijo in v velikim znanjem. Rafinirano uporabljena prostor in svetloba sta na tej sliki uspevala posebno vdušje, ki nas pretrese in prepriča. To je delo, ki je tako po vsebinski kot po formalni strani trdno zakoreninjeno v svojem čustvu. Prepričan sem, da smo v Lakoviču dobili slikarja, ki bo znal pridobiti modernih struj v likovni umetnosti suvereno porabiti pri oblikovanju svojega lastnega slikarskega jezika. Če je Lakovič šele na začetku te svoje poti, potem lahko za Franceta Mibeliča rečemo, da se mu na poti, ki si jo je izbral in sam prehodil, odpirajo še vedno nove možnosti; prav v zadnjem času s poudarjanjem dekorativnih elementov v njegovih »Maskah«, ki so povsem moderne v najboljšem smislu besede in pri tem vendar popolnoma samosvoje.

panec, Rafael Nemec, Ivan Vari s svojimi značilnimi godničnimi intencijami, ki kažejo resno stremljenje, Zlatko Žei, Darinka Lovrenčak Pavletič, Milan Rijavec, Miro Kugler, Ivan Seljak Copic, Aleksander Horvat, Milan Butina, Stane Kumar, Precej imen in slik med katerimi nam malodane udari v oči Kumarjevo delo izvedeno v trdem realizmu, toda ne brez likovnih kvalitet. Pravzaprav je Kumar odprl vrata na tej sliki k Daljsevu surrealizmu, do katerega je le majhen korak. Ali ga bo Kumar naredil?

Da omenim še plastiko: razstavlja Sonja Zelenko, Ciril Cesar, Stanko Kolenc in Mariko Maber.

Med toliko udeleženci in deli se nujno zaostre tudi kriteriji, s katerimi ocenjuje gledalec. Marsikatero delo, ki bi mogoče sicer ostalo v spominu, se izžubi v množici povprečnih del, ki jih je na tej razstavi velika večina.

F. Zupan

Ivan Strekelj: Poplava (mavec)

„Harfa v vetru“

Državna založba Slovenije je izdala knjigo, katero smo že dolgo pričakovali. Ali še boljše — pogrešali smo jo. Pesmi Alojza Gradnika so namreč postale redkost celo v izložbah antikvariatov. Zato je bil njihov ponatis vsaj v izboru na mestu.

Iz obsežnega gradiva je urednik zbirke, Filip Kalan, izbral najbolj dragocene in najpomembnejše Gradnikove pesmi, da bi, kot je sam zapisal »to izbrano delo, zaključeno na koledarski letnici sedemdesetega leta... ponazorilo organsko rast pesnikove osebnosti v vsem vzponu njene žive mnogoličnosti«. Pri tem je prav zaradi večje nazornosti opustil kronološki vrstni red ter sledil snovnim ter idejnim elementom v pesniškem delu. Izhodišče takšni ureditvi je Kalan našel v predgovoru Gradnikovega izboru »Svetle samotne«. Toda

tam je bila smiselnost povezave jasnejša in tudi bolj dosledno izpeljana. V knjigi »Harfa v vetru« pa je prav tovrstna doslednost nekoliko zabrisana. Vsebinsko nedoslednost je pač narekovalo preobsežno gradivo, zato snovne vrstine Gradnikove ustvarjalnosti iz urejenega izbora ne morejo biti dovolj razvidne. Kdor bi jim hotel slediti skozi osem ciklusov, ki sestavljajo knjigo, bi vsaj na vprašanje o oblikah življenja, ki so Gradnika prizadele, vezale in vzpodbujale, ne našel odgovora. Res je, odgovor na to vprašanje si vsakdo lahko poišče sam. Res pa je tudi, da je urednik zbirke mimo vsebinske zakonitosti iskal drugačno, morda še bolj utemeljeno rešitev vprašanja, kako razvrstiti gradivo. Poizkusil je namreč — ne glede na snovne in stilne sestavine, ki v tem primeru niso več bistvene

pomena — izluščiti iz posameznih pesmi pesnikov pogled na svet in po tej pravzaprav globlji logiki, povezati pesmi v smiselne celote ciklusov. Težnja po tovrstni ureditvi je razvidna iz zbirke in za bralca ni brez pomena. Razen v ciklusu »Večerne sence«, kjer je ostal tu in tam nedosleden, je Kalan svoj namen dosegel in tako uspešno opravil svojo nalogo.

Iz izbranih pesmi Alojza Gradnika je prav lahko spoznati celotno pesnikovo podobo. Ze leta 1917 ga je Ofon Zupančič takole označil: »Pol drugo desetletje nekako pribuduje Gradnik svoje pesmi po slovenskih listih. Tih, rekel bi skoraj: najtišji naš poet. Menda bo to eden izmed vzrokov, da je ostala — vsaj jaz imam ta vtis — njegova zamisljena pesem ves čas kakor neopazena. Ali ga je kdaj kaj slovstvenik omenil? Lažja imena so plavalna na površju. Gradnik je bil hodil ves čas svoja leta, iščeč novih lepote in novega izražanja, dočim so drugi hrupeli po davno izvoženih cestah in bili čašeni.« Skoraj štiri desetletja so minila, odkar je Ljubljanski Zvon zabeležil prvo kritiko in njem. In bržda ni le slučaj, da jo je napisal prav Zupančič. Naš, taktar največji pesnik, je v Gradnikovi verzih občutil silo in moč, lepoto in izvirnost, torej to, kar je sam najboljši upošteval. Tudi mnenje, kakor ga je zabeležil o Gradniku, je morda prav zato ohranilo skozi vsa leta svoj delavje, čeprav je danes znan doma in v tujini in četudi se o njem pišejo znanstvene razprave. Njegova pesem ni ostala v bistvu nič manj intima. V kolikor pa je preživela čas, v kateri je bila nova in moderna, je svojo vrednost samo potrdila.

Knjiga je opremljena z lepimi, dragocenimi grafikami Rika Debenjaka, ki so v tisku povsem brezizrazne zaradi motne, blede sive barve. Res, škoda je lepih lesorzov, ki so tako postali skorajda odevč.

Marjan Jerše

Novi domači filmi

drame M. P. Musorgskega. Film bo izdelan v koprodukciji z Angležji, zanimivo dejstvo pa je, da bodo ta dva filma financirala z jugoslovanske strani vsa tri omenjena podjetja: UFUS, Zagreb in Studio, kar predstavlja vsekakor prvi primer takšnega načina dela pri nas. »Boris Godunov« bo v celoti posnet pri nas, in to v cinemaskopski in barvni tehniki.

»Boris Godunov« pa je samo eden od koprodukcijskih filmov z Angležji, kajti takoj za njim bodo spet z Angležji posneli film »Buržo«, dramo iz življenja ribičev. Razen teh dveh koprodukcijskih filmov, je UFUS prihodnje leto posnel tudi film »Poslednje jadro« po scenariju Milana Bulatovića in v režiji Milenka Srpca. To bo hkrati tudi njegova prva režija. Realiziral bodo tudi film »Boris Godunov«, za katerega sta napisala scenarij po istoimenski Begovici dramati Bojan Stupica in Bojan Zivanovič, ki bosta hkrati ta film tudi režirala. UFUS je odobril tudi scenarij za igrani dokumentarni film »Krvava vstaja«. Scenarist tega filma je Nikola Lazarov. Razen tega namerava UFUS posneti še dva ali tri filma v koprodukciji s francoskimi in ameriškim producenti. Tako bodo tretje, za katerega sta napisala scenarij po istoimenski Begovici dramati Bojan Stupica in Bojan Zivanovič, ki bosta hkrati ta film tudi režirala. UFUS je odobril tudi scenarij za igrani dokumentarni film »Krvava vstaja«.

»Svoboda« v Sošanju se v zadnjem času prav marljivo pripravila na svoje delovanje v jesenskem in zimskem času, saj je preko poltletja društveno življenje več ali manj počivalo. V tej dobi so pokazali več aktivnosti predvsem pevci, ki so nastopili v Sošanju, Solčavi, Ljubnem, Belih vodah in Zavodnjem ter godba na pihala, ki je tudi preko leta prav pridno vadila ter sodelovala na raznih manifestacijah in proslavah. Kot v lanskem letu, se društvo prav marljivo pripravila na svoje delovanje, predvsem na izobraževanje svojih članov. To namerava soštanjska Svoboda doseči s pomočjo raznih seminarjev in večernih tečajev, predvsem pa s predavanji Ljudske univerze. Za svoje delovanje so si vse sekcije pripravile prav obširen program dela. Dramska sekcija namerava v letošnji sezoni uprizoriti naslednja dela: Inspektor na obisku, Dobri vojak Svejk, Sveti plamen, Desetnica Alencica, Matiček se ženi, Veselo potovanje, Cvrček za pečjo in Miklovo Zalo.

»Studio-film« iz Sarajeva bo posnel v prihodnjem letu 12 do 14 dokumentarnih filmov, v narčtu pa imajo tudi en koprodukcijski film z neko angleško filmsko družbo. Tema za ta film je vzeta iz našega sodobnega življenja in bodo film posneli v barvah na terenu Bosne — večji del torej v Jugoslaviji, manjši del filma pa bodo posneli tudi v Angliji. Scenaristi, režiserji in ostala umetniška ter tehnična osrednja ekipa, so namreč osebje bo v tej koprodukcijski ekipi komerno porazdeljeno. Razgovori v Londonu so že pri kraju in pogodba bo v Sarajevu podpisana še ta mesec. Razen tega ima »Studio-film« iz Sarajeva v načrtu še en igrani dokumentarni film v lastni proizvodnji. Vprašanje je še, kakšni bodo ti filmi, vendar pa kaže program, da bodo utegnili videti v prihodnjem letu vrsto naših prvih zanimivih in verjetno tudi dobrih filmov.

D. Z.

(mb)

Glavna dvorana

Arhitekt bi si za dekoracijo moderne stanovanja verjetno izbral odnate slike dveh ekstremnih zastopnikov abstraktna sneri: Staneta Kregar in Milosa Požarja. Stane Kregar je v svoji prvi ab-

Zapisek o letošnjem Nobelovem nagrajencu

Ernest Hemingway je dobil Nobelovo nagrado. Ta novica ni nikogar presenetila, kajti Hemingway si je priboril med književniki ki danesinja časa eno prvih mest. Vendarle pa on v svojem življenjskim stilom na videz kaj malo spada med pisce romanov in no-

nar... Z devetnajstimi leti je šel v italijansko vojsko in je doživljal biške na Piavi. Tam je bil tudi ranjen. Po vojski se je ukvarjal s čišnikarstvom. Živel je v Ameriki in Evropi, predvsem pa se je ustoličil v Parizu, kjer so se ob njegovi zbirali ameri-

navaden pisatelj. Pravijo mu prvi kavalir Amerike in zavidajo mu njegovo telesno moč, zavidajo izredni čut za vse, kar je blizu narave in človeških čustov. Ko je dobil Nobelovo nagrado, je nekdo napisal: »Eh, vsak ima svoje leto. Nisem prepričan, da so tisti, ki jih srečuje Hemingway, največernejši. Vendarle pa nas Hemingway uči, da bi bilo treba večkrat pozabiti na intelektualistični način našega življenja in pridivati pogosteje v skrivnostni narave in življenja. Kajti Hemingway menda ni dobil Nobelove nagrade za lov na divje živali, temveč za čudovite romane, ki so razstili iz njegovega življenjskega izkustva.«

Občni zbor slovenske graške »Svoboda«

SVOBODA v Slovenjem Gradcu nedavno položila obratnem svojega dela v preteklem letu. Prvo obsežno bilanco o delu društva je podal njen predsednik Franc Svinšek. V društvu je večanjih 265 članov, med katerimi prednjačijo namenečeni, dočim je delavcev 42 odstotkov. V društvu delujejo štiri sekcije: te ljudska univerza. Med najbolj delovne spada vsekar orkester, ki je pridivil več samostojnih koncertov ter sodeloval na raznih proslavah in prireditvah. Tudi dramska sekcija je aktivna. Uprizorila je štiri drame, katere je igrala ipkral. Obisk je bil zadovoljiv, saj je predstave obiskalo preko 3.200 gledalcev. Največ zaslug za uspešno delo sekcije ima vsekakor njen režiser Aleksander Spapač ter načelnik Peter Simoniti.

V bližnji prihodnosti bo ekipa »Jadrani« iz Zagreba končala nov hrvaški umetniški film »Dekletce in hrast«. Film režira Krešo Golik, ki je že režiral film »Plavi devet«, scenarij pa je po režiserjevi zamisli napisal književnik Mirko Božič. Glavno vlogo v tem filmu igra mlada talentirana beogradska igralka Tamara Marković, med drugimi pa nastopa v tem filmu tudi slovenski igralka Andrej Kurent v vlogi Ivana. Dejanje filma se odvija med dvema vojnama v kamenitih predelih dalmatinske Zagore in prikazuje težko življenje tamkajšnjih ljudi, težnih vode, ljubezni in boljsega življenja. V središču dogajanja je mlado dekletce Smilja, ki ostane že kot otrok sirota in pride pod varstvo premožnega, a skopega in krutega kmeta Roka. Kljub težkemu delu in priklenjenosti h kmetu postaja Smilja pravo dekletko, ki hrepeni po življenjskih dohodih. Okoli nje se izpremetajo

ŽELODEC V PREDALČKU, OSLOVSKI TOVORI IN BIENNALE V BENETKAN

ka in monumentalna, a vendar z jasnim hoteljem in lahko razumljivo vsebino. Ko sem se sprehajal po dvoranah Doževe palače, v katerih je razstavljal nadrealist Salvador Dali, ali po paviljonih Biennale, sem morda prav zaradi kratkega časovnega presledka tem globlje občutil prepud med starim in novim. V pojasnilo slikarji Tiziana, Tintoretta, Veroneseja, Bassana, Tiepola in drugih mojstrov stare beneške umetnosti mi je zadoščal samo naslov dela. Naslovi surrealističnih in abstraktnih platen pa ne povedo ničesar in jih, posebno pri zadnjih, tudi opuščajo. A prav ta dela so navadno najbolj

metov v značilnih nošah, otovorjenih oslikov in razpoloženje barantanja. Zdal je izpustil kmete, razpoloženje in osle, ostale so le še ovalne oblike, pomenstvenih oslovskih tovorov, ki so zdaj vodilni element njegovih abstraktnih kompozicij. V splošnem igrajo tu važno vlogo učinki in pehanju za njih se odpreta tudi aranzan, ki je večkrat zelo važen faktor pri uspehu. Prav tega pa sem pogrešal v našem paviljonu, kjer zaradi prenatrpanosti in neurejenosti naše res dobre ekspresivne grafike sploh ne pridejo do izražaja. Drugod z efektno in okusno ureditvijo dvigajo učinek svojih vsebinsko praznih umetnin, pri nas pa z nebrzično postavljanjem kakovost zabilosmo. Skoda, posebno ker predstavljajo naše grafike še vedno neko vsebinsko trdnost in hotenje, ne glede na formalne podrobnosti. Še vedno nosijo pečat tiste umetnosti, ki stremi za novo vsebino in ji oblikovna vprašanja sama na sebi niso toliko važna. V tem se ugodno loči od nepregledne produkcije Zapada. Sploh pa sem opazil, da na Biennali niso tako stroga merila, kot sem pričakoval. Upam, da trditi, da je pri nas Slovenčih dovolj doberna selekcija in tako razvito kritično presojanje umetnostne tvornosti, da se lahko mirno zanašamo na svoje izbere.

Sorazmerno veliki uspehi, ki jih je letos dosegla naša grafika v Benetkah pa še dajo deloma razločiti s kontrastni beneške vstote in svetovne moderne umetnosti. Pri starih mojstrih enotno oblikovno mišljenje in stremenje za neskončan literarnost, včasih čutno in čustveno doletanje, danes zgolj razumsko. Razmišljanje, katero je boljše ali prav, danes ne privede nikamor. To prepričanje sporne poglode na umetnost. Vtis pa, ki sem ga odnesel iz Benek, je bila teška razvojenost, ki jo je povzročilo dražje neposredno sosedstvo starejša s novim.

J. Messenzel

Ernest Hemingway, avtor knjige »Starec in morje«

Ški pisatelji. Leta 1923 je objavil prvo knjigo in od tedaj naprej je slava njegovega pisateljskega dela neprestano rasla. Svetovno slavo si je priboril z romanom iz španske državljanske vojne »Komu zvoni«, ki je preveden tudi v slovenščino. Pet njegovih romanov so filmali in zdaj pripravljajo za filmsko platno njegovo mojstrsko novelo »Starec in morje«.

Hemingway je prav gotovo ne-

Vel, ki čepijo v svojih izbah ter tipkajo knjige. Ernest Hemingway je po svoji naravi velik poltleten condotieru 15. stoletja, kakor pa modernemu pisatelju. Telega moč, ki si jo pridobiva in ohranja s špartom, lovom vseh vrst in življenjem v naravi, je zanj izhodišče življenja. Avanturizem, ki se mu marsikateri pisatelj odvača v predmestjih ali pa podzemnih velikih mest, je Hemingway zamenjal z avanturizmom v pragozdovih, v avionih pod oblaki in v borbi z divjimi živalmi.

50 let plodnega kulturno prosvetnega dela v Sempetru pri Gorici

Pred nedavnim je kulturno prosvetno društvo »Dr. France Prešeren« v Sempetru pri Gorici praznovalo svoje 50-letnico. Svoj jubilej je društvo roslavilo z vodstvenimi kulturnim programom, ki je privabil mnogo navdušenega občinstva. V Sempetru so začeli gojiti slovenske pesem že v sedemdesetih in osemdesetih letih preteklega stoletja. Neposredni predhodnik društva »Prešeren« je bila leta 1899 ustanovljena »Slovenska zveza«. K njenemu prvemu nastopu se je tedaj zbralo 1000 ljudi. Leta 1904 pa se je ustanovilo izobraževalno pevsko društvo »Prešeren«. Kmalu je šlo 200 članov in je živahno ter plodno delovalo do leta 1914, do prihoda Italijanov. Kasneje je prišel fašizem, ki je surovo silo zatiral slovensko slovensko besedo. Toda svobodoljubni duh tudi pod najhujšim terorjem ni zamrl, v zadnji preizkušnji, v narodnoosvobodilni borbi so sinovi in hčere nekdanjih »Prešerenov« zgrabili za puške ter pomagali za vselej pregnati tujega zatiralca. Ob svojem jubileju je društvo »Dr. France Prešeren« lahko s ponosom pregledalo svoje dosežke in uspehe in sprejelo nove nartre za prihodnost.

Benetke — Canal grande

Brez besed

GLEDALISCE

DRAMA - LJUBLJANA
Nedelja, 14. nov. ob 20: Irwin Shaw: Dobri ljudje izven in za puzelje.
Ponedeljek, 15. nov. ob 20: Irwin Shaw: Dobri ljudje. Abonma B. Tork, 16. nov. zaprt.

OPERA
Nedelja, 14. nov. ob 19.30: Verdi: Ples v maskah. - Gostovanje znamenitega tenorista Helgeja Rovinčevića prvaka Dunajske Opere izven.
Ponedeljek, 15. nov. zaprt.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaza
Nedelja, 14. nov. ob 15: Mira Mihelič, Zlati oktober. Izven.
Ob 20: Mira Mihelič, Zlati oktober. Izven.

SENJAKOVSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Mestni dom
Nedelja, 14. nov. ob 16: Spicard: Na bo stara al pa mlada. - spevoigra, Nejc - M. Jesenko.
Nedelja, 14. nov. ob 20: F. Žižek: Miklova Zala, ljudska igra z godbo, petjem in plesom. Zala - Z. Bevcova, Amira - S. Strucljeva, razprodano.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Komenskega 12
Nedelja, 14. nov. ob 15.30: Gorinšek: Rdeča kapica. - premiera (predstava za otroke).
Ob 20: Nušič: Zalujoči ostali.

D. P. D. SVOBODA - VIC LJUBLJANA
Nedelja, 14. XI. Charleyeva tetka. Predprodaja vstopnic vsak dan v domu.

DPD SVOBODA - MOSTE
Nedelja, 14. nov. ob 17: Pavel Golia, mladinska igra »Srce igraček« - igrajo dijaki X. gimnazije Moste.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Uprava - Resljeva cesta 28
Ljubljansko občinsko opozorjamo, da se bo otvoritev letošnje sezone nekoliko zavlekla, zaradi adaptacij, ki so bile potrebne v zadnjem prostoru marionetnega gledališča. Ker pa gledališče nima primernih prostorov, se bo otvoritev sezone zavlekla tudi v gledališču ročnih lutk, kamor je bilo treba začasno vključiti kuliserije in tehnične naprave marionetnega gledališča, kjer se istovrstno pripravljata obe novi premieri.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
Nedelja, 14. nov. ob 16: Husson Albert: Srečna črta izven in za puzelje.
Komedijska v treh dejanjih.
Torek, 16. nov. ob 20: Red A in izven - Husson Albert - Srečna črta.
Sreda, 17. nov. ob 16: zaključena predstava za tovarno Iskra - Kranj, Sidney Howard - Pokojni Christopher Bean.
Sobota, 20. nov. ob 14. za učiteljsko okraja Kranj Hans Tieme-tyer - Mladost pred sodiščem.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Nedelja, 14. nov. ob 19.30: Deval: Kotiček igraček.
Zveze z vlaki ugodne.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE
Nedelja, 14. nov. ob 15.30 - Luigi Pirandello: Šest oseb išče avtorja - abonma red nedelja in izven.
Torek, 16. nov. ob 20 - Luigi Pirandello: Šest oseb išče avtorja. Abonma red tork in izven.

PREDAVANJA

RIBIČI
Ribiško društvo Ljubljana vabi člane in vse ljubitelje ribiškega športa na počitni predavanje, ki bo v sredo 17. novembra ob 20. uri v Sindikalni dvorani Državnega zavaravalnega zavoda (DOZ) Ljubljana, Miklošičeva 19.
O novem ribiškem zakonu in njegovih značilnostih ter pomenu bo predaval član Izvršnega odbora RZS dr. Marjan Melezi.
Po predavanju bodo predvajali poučni ribiški filmi.
Vstopnina 20 din.
Vabljeni v čimvečjem številu.

UMRLI

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je dne 11. novembra 1954 po hudi in mučni bolezni preminil moja ljubljena žena, mama, sestra mama
URSULA CUDEN
iz Soštanja
Pogreb bo v nedeljo, ob 15. uri na mestnem pokopališču v Celju. Zalujoči mož in otroci.

ZAHVALE

Ob nenadomestljivi izgubi, ki nas je zadelo s smrtjo našega draga moža, očeta, brata in strica

JOZETA HOJKAR
izrekamo vsem, ki so z nami sočustvovali v teh težkih dneh, darovali cvetje in poklonila spremlili in tako velikemu številu na zadnji poti prisrčno zahvalo. - Družine: Hojkar, Pipan in Hacin. Ljubljana, 5. XI. 1954.

Vsem znancem in prijateljem, ki so spremlili našo drago mamo

TEREZIJO OKORN
por. Zargaj
na zadnji poti in ji poklonili venec, iskrena zahvala. - Okornovi.

Ob nenadni smrti mojega ljubega moža, očeta, starega očeta, tasta, brata, strica in svaka

MARTINA PLAZNIK
žel. upokojenka
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako obilnem številu spremlili na njegovi zadnji poti, mu poklonili venec in cvetje in z nami sočustvovali. Hvala č. d. duhovniku, železniškemu kolektivu in društvu ribičev. Posebno hvala pa smo dolžni dr. Toplaku, ki se je potrjevalno trudil, da bi mu rešil življenje. - Zalujoča žena Ela, hčerki Marica, Milena in sorodniki. Hrastnik, 12. XI. 1954.

Ob nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega

BOZA SVETINA
se iskreno zahvaljujemo zdravnikom in medicinskemu osebju Glavnih vojnišnih bolnic v Ljubljani za ves trud in vso pomoč, ki so mu jo nudili do zadnjega, nadalje njegovemu ožjemu delovnemu kolektivu, sindikalnemu društvu in vsem ostalim entitam DRŽNE, godbi LVM, partijskim in ostalim masovnim organizacijam, Inštitutu za preučevanje zbirke, govornikom, vsem darovalci, venec in cvetja, ki so z nami sočustvovali in vsem tistim, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo Državnemu sekretarju tov. Ribičič Mitji za izkazano pozornost in pomoč ter tvarištemu Ambružu in Segu Tonetu za vso skrb in ljubezen, ki sta nam jo izkazala ob tej bridki izgubi. - Zalujoča žena in ostali.

Vsem, ki ste spremlili našo ljubo mamo

JOZEFO MIKUZ
k zadnjemu počitku, jo obsuli s cvetjem, posebno sostanovalec »Fonda« tovarništva za gajenje besede ob Rotaru, družini Gregorič za iskreno sočustvovanje in teh hudih urah ter pevcem - naša iskrena zahvala. Iskreno zahvalo smo dolžni tudi zdravnikom in osebju Nevrotične klinike za njihovo potrjevalno pomoč v času njene bolezni. - Zalujoča hčerka in sin z družinami.

Vsem, ki ste spremlili našega nepozabnega, srčno ljubljenega moža, očeta, sina in brata

FRANJA KOVACA
na njegovih zadnjih poti, g. zdravnikom, srednjemu osebju, posebno dobri sestri Ivki za njihovo veliko skrb in potrjevalnost, č. d. duhovščini za sprejeto, kolektivu Jugoslovskega in vsem prijateljem za darovano cvetje in za izražena sožalja - prisrčna hvala. Globoko zalujoči.

Ob nenadomestljivi izgubi ljubega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta

JANKA GRASIČ
se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so ga v velikem številu spremlili na zadnji poti, mu darovali venec, izrekli sožalje in z nami sočustvovali. Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom dr. Schrotu in dr. Voglarju za skrb pri njegovih hudi boleznih, ravno tako tov. prof. Zdenku Knezu za ganljivi govor ob odprtem grobu ter pevcem za žalostinke tov. upokojencem in č. d. duhovščini. Zalujoča žena Angela, hčerke, sestri in ostalo sorodstvo.

Vsem, ki ste spremlili našo nenadomestljivo mamo

MARIJO ZAKOTNIK
k večnemu počitku, ji darovali v slovo vence in šopke ter sočustvovali z nami, prisrčna hvala. Zalujoči družini Zakotnik, Avšič - Koseze, novembra 1954.

Ponovno objavljamo, da ne bomo reševali niti sprejemali nobenih prošelj za kakršnokoli pomoč, ker nimamo za devno razpoložljivih sredstev.

Trg. podjetje »Zito«, Ljubljana.

Industrijsko podjetje »Salvetta«, Piran, išče FINANČNEGA KNJIGOVODJO
bilancista. Plača po dogovoru. - Stanovanje samsko ali družinsko preskrbljeno. - Nastop po možnosti takoj. Pismene ponudbe pošljite na »Salvetta«, Piran

GLAVNO KUCHARICO
ali kuharja sprejmemo za vodstvo bolniške kuhinje. Nastop od 1. 12. 1954 dalje. - Plača in ostali prejemki po uredbi. Samska soba na razpolago. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja sprejemamo do 23. novembra 1954. Bolnica za tuberkulozo Novo Celje.

STROJNEGA TEHNIKA in TEHNIČNEGA RISARJA
mlajše moči, sprejmemo takoj. Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. - Ponudbe: ZELENISKO PODJETJE ZA SIGNALNE NAPRAVE - LJUBLJANA Celovška št. 6.

Takoj potrebujemo TROFAZNI ELEKTROMOTOR Z DRSNIMI OBROČI
od 26 do 30 KW, 940 obratov na minuto, 220-380 V napetosti in jakosti 50 A.

Osječka ljevaonica željeza i tvornica strojeva, Osijek

POZORI! POZORI! Podjetje »KAMNIK« v Kamniku
obvešča vse svoje cenjene odjemalce eksplozivnega materiala (smodnika, eksploziva, vžigalnih vrvic) DA BO SKLEPALI POGODBE ZA LETO 1955 V CASU OD 15. DO 27. NOVEMBRA 1954 (dnevno od 8. do 14. ure.)

Pogodbe bomo sklepali tudi pismeno. Interesente naprosimo, da prinesejo (dostavijo): točno specifikacijo za zahtevani material, mesečne potrebe od januarja do decembra leta 1955, podatke o plačniku, naziv namembne postaje in odobrenje pristojnega organa oblasti za uporabo (nakup) eksplozivnega materiala.

VABILO k naročilu II. izdaje Statističnega letopisa FLRJ 1954
Zvezni zavod za statistiko in evidenco sporoča, da je I. izdaja Statističnega letopisa FLRJ razprodana. Da bi zadovoljil veliko povpraševanje, se je odločil tiskati II. izdajo tega letopisa v decembru t. l.

Statistični letopis vsebuje podatke do 1. 1953 z vseh področij gospodarskega in družbenega življenja. V posebnem delu objavlja mednarodne pregledne osnovnih statističnih podatkov.

Naplačila, ki se bodo sprejemala do 1. decembra t. l., znašajo 600 din, po tem roku pa 800 din. Naročila in naplačila naj se pošiljajo na naslov: Zvezni zavod za statistiko in evidenco, Beograd, poštni predal 203., tekoči račun pri Narodni banki 103-3297014.

Vsem, ki ste spremlili našo ljubo mamo

FRANJA KOVACA
na njegovih zadnjih poti, g. zdravnikom, srednjemu osebju, posebno dobri sestri Ivki za njihovo veliko skrb in potrjevalnost, č. d. duhovščini za sprejeto, kolektivu Jugoslovskega in vsem prijateljem za darovano cvetje in za izražena sožalja - prisrčna hvala. Globoko zalujoči.

Ob nenadomestljivi izgubi ljubega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta

JANKA GRASIČ
se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so ga v velikem številu spremlili na zadnji poti, mu darovali venec, izrekli sožalje in z nami sočustvovali. Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom dr. Schrotu in dr. Voglarju za skrb pri njegovih hudi boleznih, ravno tako tov. prof. Zdenku Knezu za ganljivi govor ob odprtem grobu ter pevcem za žalostinke tov. upokojencem in č. d. duhovščini. Zalujoča žena Angela, hčerke, sestri in ostalo sorodstvo.

Zdravstveni dom v Vojniku pri Celju
razpisuje
MESTO DENTISTA,
vodje zobne ambulante. Interesenti naj pošljejo ponudbe.

Državna založba Slovenije v Ljubljani kupi levo zadnjo osovino za osebni avtomobil znamke »Mercedes«, tipa 170 V.

GLAVNO KUCHARICO
ali kuharja sprejmemo za vodstvo bolniške kuhinje. Nastop od 1. 12. 1954 dalje. - Plača in ostali prejemki po uredbi. Samska soba na razpolago. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja sprejemamo do 23. novembra 1954. Bolnica za tuberkulozo Novo Celje.

STROJNEGA TEHNIKA in TEHNIČNEGA RISARJA
mlajše moči, sprejmemo takoj. Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. - Ponudbe: ZELENISKO PODJETJE ZA SIGNALNE NAPRAVE - LJUBLJANA Celovška št. 6.

Takoj potrebujemo TROFAZNI ELEKTROMOTOR Z DRSNIMI OBROČI
od 26 do 30 KW, 940 obratov na minuto, 220-380 V napetosti in jakosti 50 A.

Osječka ljevaonica željeza i tvornica strojeva, Osijek

POZORI! POZORI! Podjetje »KAMNIK« v Kamniku
obvešča vse svoje cenjene odjemalce eksplozivnega materiala (smodnika, eksploziva, vžigalnih vrvic) DA BO SKLEPALI POGODBE ZA LETO 1955 V CASU OD 15. DO 27. NOVEMBRA 1954 (dnevno od 8. do 14. ure.)

Pogodbe bomo sklepali tudi pismeno. Interesente naprosimo, da prinesejo (dostavijo): točno specifikacijo za zahtevani material, mesečne potrebe od januarja do decembra leta 1955, podatke o plačniku, naziv namembne postaje in odobrenje pristojnega organa oblasti za uporabo (nakup) eksplozivnega materiala.

VABILO k naročilu II. izdaje Statističnega letopisa FLRJ 1954
Zvezni zavod za statistiko in evidenco sporoča, da je I. izdaja Statističnega letopisa FLRJ razprodana. Da bi zadovoljil veliko povpraševanje, se je odločil tiskati II. izdajo tega letopisa v decembru t. l.

Statistični letopis vsebuje podatke do 1. 1953 z vseh področij gospodarskega in družbenega življenja. V posebnem delu objavlja mednarodne pregledne osnovnih statističnih podatkov.

Naplačila, ki se bodo sprejemala do 1. decembra t. l., znašajo 600 din, po tem roku pa 800 din. Naročila in naplačila naj se pošiljajo na naslov: Zvezni zavod za statistiko in evidenco, Beograd, poštni predal 203., tekoči račun pri Narodni banki 103-3297014.

Vsem, ki ste spremlili našo ljubo mamo

FRANJA KOVACA
na njegovih zadnjih poti, g. zdravnikom, srednjemu osebju, posebno dobri sestri Ivki za njihovo veliko skrb in potrjevalnost, č. d. duhovščini za sprejeto, kolektivu Jugoslovskega in vsem prijateljem za darovano cvetje in za izražena sožalja - prisrčna hvala. Globoko zalujoči.

Ob nenadomestljivi izgubi ljubega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta

JANKA GRASIČ
se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so ga v velikem številu spremlili na zadnji poti, mu darovali venec, izrekli sožalje in z nami sočustvovali. Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom dr. Schrotu in dr. Voglarju za skrb pri njegovih hudi boleznih, ravno tako tov. prof. Zdenku Knezu za ganljivi govor ob odprtem grobu ter pevcem za žalostinke tov. upokojencem in č. d. duhovščini. Zalujoča žena Angela, hčerke, sestri in ostalo sorodstvo.

OKRAJNI ZDRAVSTVENI DOM TRBOVLJE
razpisuje mesta za:
1 ZDRAVNIKA za sektorsko ambulanto, Hrastnik,
1 ZDRAVNIKA za sektor. ambulanto Trbovlje-Bevško,
1 STOMATOLOGA za zobno ambulanto Trbovlje,
1 DENTISTA za zobno ambulanto Hrastnik,
1 BOLNICARJO za interno ambulanto Trbovlje,
1 BOLNICARJO za sektor. ambulanto Trbovlje-Bevško,
1 SANITARNEGA TEHNIKA-LABORANTA za higiensko postajo Trbovlje.
Dopolnilna plača za zdravnike od 5000 do 7000 din, za srednji medicinski kader od 2500 do 5000 din, za nižji medicinski kader od 1000 do 2500 din. - Stanovanje za zdravnike preskrbljeno.

STROJNO PODJETJE ŠKOFJA LOKA
sprejme takoj

strojnega inženirja ali tehnika, komercialista, električarja in elektrovarilca.
Ponudbe poslati na upravo podjetja.

Zadružno podjetje za uvoz in izvoz »FRUCTUS« - KOPER
razpisuje mesto

SAMOSTOJNEGA KNJIGOVODJE in POMOŽNEGA KNJIGOVODJE (saldakontista)
Nastop takoj. - Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in vseh ostalih podatkov pošljite na upravo podjetja.

IZPLAČILO POSOJIL NOV
Po sklepu izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS se izplačujejo priznanice Slovenske narodne pomoči, obveznice Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in kontrolne okupacijske novčanice za datjave v gotovini, ki so bile vplačane kot posojilo med narodnoosvobodilnim bojem.

V zvezi s tem je bilo odredeno, da se izplačuje tiste datjave v gotovini, za katere bodo priznanice, obveznice in novčanice ali potrdila o njih pologu v letu 1946 prijavljene in oddana okrajnim (mestnim) popisnim komisijam do 30. septembra 1954 (Ur. list LRS št. 32/54).

Nekateri okrajni in občinski ljudski odbori tem navodilom, zlasti pa prijavnemu roku, niso dali dovolj široke publicitete. Posledica tega je bila, da številni posojilodajci do odredjenega roka niso predložili navedenih listin popisnim komisijam. Zato je zaradi varovanja njihovih pravic podaljšan rok za prijavo in predložitev navedenih listin do 30. novembra 1954. Kdor v tem podaljšanem roku ne odda listin, izgubi pravico do izplačila.

Posojila bodo izplačevalce podružnice Narodne banke FLRJ, ki bodo pozvale posameznega posojilodajca, da se zgleda pri njih zaradi izplačila. Izplačevanje se zaključuje 28. februarja 1955.

Za vsa pojasnila naj se obračajo posojilodajci na okrajne in mestne popisne komisije. Stev. IV/2-2818/165-54.

Državni sekretariat za občo upravo in proračun LRS

2 agronoma ali kmet, tehnik, živinorejca in sadjarja
sprejme Kmetijsko-hmeljarska šola v Vrhu pri Zalcu. - Nastop službe takoj ali po dogovoru. - Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na upravo šole.

ELEKTROTEHNIKE in elektromonterje,
po možnosti za šibki tok, za zunanjo montažno dela sprejemamo. Sprejemamo tudi tehničnega risarja. Plača po tarifnem pravilniku s pripadajočimi terenskimi dodatki. Prošnje pošljite ali se ogledate na montažno tehnično podjetje »Elektrosignal«, Ljubljana, Parmova 33, IV. trakt, I. nadstropje.

Delavnica železniških vozil »Boris Kidrič« Maribor
razprodaja višek osnovnih sredstev:
PARNI INDIKATOR, fabr. MAIHAK, EKSPANZIJSKO SKLOPKO 106/600 V, VRTALNI STROJ, stebrični, do prem. 40 mm, NAPRAVO ZA RAZMASEČEVANJE KOVINSKIH PREDMETOV, fabr. A. WACKER, tip AKII - 5a, 4 DVIGALKE za železniška vozila, hidravlične, nosilnost po 18 ton, BRUSILNI STROJ za orodje, fabr. SPANAU, STROJ ZA REZANJE NAVOJA do 1.25" za dolžino do 100 mm, fabr. LANDIS, STRUŽNICO za obdelavo novih vagonskih osl, fabr. BRIGDEFORD, STROJ ZA SEKANJE DRV, fabr. HIRSCH & KOMP. PEČ ZA SPAJKANJE TRACNIH ŽAG, plinsko, fabr. BLANK-FLAMMING. Interesenti si lahko ogledajo stroje v delavnici, MARIBOR, LENINGRAJSKA CESTA ŠT. 27.

Gradbeno podjetje v Ljubljani išče
upravnika stranskih obratov in 2 moški moči z ekonomsko srednjo šolo za delo v finančnem in materialnem knjigovodstvu. Ponudbe poslati pod »Nastop 1. december« v ogl. odd. 7628-A

Potrebujemo glavnega računovodjo s prakso v industriji.
Nastop službe takoj ali po dogovoru pozneje.
Ponudbe poslati na naslov: **KEMIČNA TOVARNA DOMZALE**

Delavnica železniških vozil »Boris Kidrič« Maribor
razprodaja višek osnovnih sredstev:
PARNI INDIKATOR, fabr. MAIHAK, EKSPANZIJSKO SKLOPKO 106/600 V, VRTALNI STROJ, stebrični, do prem. 40 mm, NAPRAVO ZA RAZMASEČEVANJE KOVINSKIH PREDMETOV, fabr. A. WACKER, tip AKII - 5a, 4 DVIGALKE za železniška vozila, hidravlične, nosilnost po 18 ton, BRUSILNI STROJ za orodje, fabr. SPANAU, STROJ ZA REZANJE NAVOJA do 1.25" za dolžino do 100 mm, fabr. LANDIS, STRUŽNICO za obdelavo novih vagonskih osl, fabr. BRIGDEFORD, STROJ ZA SEKANJE DRV, fabr. HIRSCH & KOMP. PEČ ZA SPAJKANJE TRACNIH ŽAG, plinsko, fabr. BLANK-FLAMMING. Interesenti si lahko ogledajo stroje v delavnici, MARIBOR, LENINGRAJSKA CESTA ŠT. 27.

STANOVANJE
SOBO oddam in globok otroški voziček. Puhlavc, Poljane 73, Sentvid. 18860-9
ZAMENJAM enosobno večje stanovanje za hišniško. Ponudbe pošljite na ogl. odd. 18892-9
ENOSOBNO STANOVANJE s kuhinjo in kabineto, poceni, za menjam za dvo ali trisobnega. Ponudbe pod »Ugodno« v ogl. odd. 18867-9
SOBO (ali enosobno stanovanje) iščem kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zelo, zelo nujno«. 18869-9
TAKOJ ZAMENJAM opremljeno sobo v centru Kranja za prazno ali enako v Ljubljani. Naslov v ogl. odd. 18779-9
DVA ŠTUDENTA iščeta opremljeno ali prazno sobo. Dobro plačata. Naslov v ogl. odd. 18858-9
POZOR! Lepo nagrado dam tistemu, ki mi odda ali preskrbi prazno sobo, posebno vhodno v mestu. Pripravljena sem tudi izdelati ali narediti sobo. Plačam dobro. Ponudbe pod »Takoj plačam« v ogl. odd. 18549-9
ZAMENJAM po možnosti dvo sobno stanovanje na Lavrici za enosobno ali sobo kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zamenjam«. 18669-9
ENOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE v vrhu za Beogradom za menjam za večje. Selitev plačam. Naslov v ogl. odd. 18782-9
DAMO VISOKO NAGRADO tistemu, ki nam preskrbi opremljeno sobo za dva študenta. Ponudbe pod »Ve-liko nagrado« v ogl. odd. 18779-9
PRENOŠLJIVE nujno iščem, pomagam v gospodinjstvu. Ponudbe v ogl. odd. pod »Plačam«. 18784-9
DVOBODNO STANOVANJE v Kranju za menjam za enosobno, garsonjero ali sobo (vhod iz stopnišča) v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod »MIKI«. 18830-9
POSTENO DEKLE išče sobo za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v ogl. odd. 18833-9
NAGRADO nudi upokojenka za prazno sobo s pejo. Ponudbe pod »Selitev čimprej« v oglasnem odd. 18613-7
KDOM MI PRESKRBI sobo, dobi visoko nagrado. Ponudbe v ogl. odd. pod »Gorenjec - Kurivo«. 18633-9
DRUŽINSKO STANOVANJE v Ljubljani za menjam za stanovanje v Novem mestu. Fuzi Anton Poljanski nasip 10-II, Ljubljana. 18637-7
MANJSO OPREMLJENO SOBO za menjam za veliko prazno, dam nagrado. Naslov v ogl. odd. 18638-9
KRASNO DVOBODNO STANOVANJE s kopalnico v centru Kočevja za menjam za enakega v Ljubljani, event. komfortnega, enosobnega. Ponudbe poslati pod »Takoj plačam«. 18112-9
DVOBODNO STANOVANJE v vili z lepim vrtom, primerno za otroke, za menjam za dve in pol sobi. Ponudbe v ogl. odd. pod »Center«. 18672-9
DVOBODNO KOMFORTNO STANOVANJE v centru Beograda, za menjam za komfortno dvo ali trosobno v centru Ljubljane. - Ponudbe pod »Beograd-Ljubljana« v ogl. odd. 18674-9
STAREŠI ŠTUDENT išče sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Cimprej«. 18658-9
ZDRAVNIK išče sobo v bližini bolnice. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ves dan odsoten«. 18672-9
DVOBODNO STANOVANJE v Beogradu za menjam za enako v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod »Beograd«. 18721-9
VISOKO NAGRADO dam za 2-sobno stanovanje v Ljubljani - okolica. Naslov v ogl. odd. 18724-9
SOBICO in hrano za pomoč v gospodinjstvu iščem. Smolčić Anica, Groharjeva 2, telefon 22. 18893-9
KDOM MI PRESKRBI, ali odda dvo sobno stanovanje v Ljubljani, dobi izredno nagrado! Vseljivo vsaj do spomladni! Ponudbe v oglasni odd. pod »Zanesljivo«. 18911-9
DVOBODNO STANOVANJE v Lepo v vili, za menjam za trosobno ali za dvo sobno in eno ločeno sobo. Za prazno sobo, kjerkoli v Ljubljani dam tudi visoko nagrado. Dam nagrado in plačam selitvene stroške. - Ponudbe v ogl. odd. pod »Trosobno«. 18938-9
DVOBODNO SONČNO STANOVANJE v Kranju za menjam za podobno v Ljubljani. Naslov v »SP« podružnici Kranj. 18901-9
RADIO TEHNIKA, službojočega pri Radio Ljubljana, iščeta sobo za čez zimo. Pibernik »Pletenina« Moste, Zaloška cesta. 18995-9

